

Riksdagens protokoll

2009/10:22

Tisdagen den 3 november

Kl. 13.00 – 14.55

Protokoll
2009/10:22

1 § Information från regeringen om Europeiska rådets möte den 29 och 30 oktober

*Information från
regeringen*

Anf. 1 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman och ärade ledamöter! Som ni vet träffades Europeiska rådet i torsdags och fredags i förra veckan under ordförandeskap av statsminister Fredrik Reinfeldt. Det var det första ordinarie toppmötet under svenskt ordförandeskap. Det var framför allt tre stora utmaningar som stod på dagordningen: klimatfrågan, en lägesrapport i de ekonomiska och finansiella frågorna och den fråga som visade sig bli mer komplicerad än när vi planerade detta i somras, nämligen den konstitutionella institutionella frågan om Lissabonfördraget. Det var alltså tre ganska svåra frågor.

Förhandlingarna kom att domineras dels av ansträngningarna för att hitta en lösning så att Tjeckien som sista medlemsland kan ratificera fördraget, dels av ambitionen att komma överens om en gemensam EU-position inför klimatmötet. I båda dessa frågor nådde vi framgångar under intensiva förhandlingar på torsdagen och fredagen.

Herr talman! Lissabonfördraget kommer att göra EU mer demokratiskt och öppet. Det kommer att göra det enklare att fatta beslut i frågor som vi vet är viktiga för Europas medborgare. Det gör också unionen mer anpassad till att växa och få fler medlemsländer. Det gör också EU till en starkare kraft på det globala området.

Som ni vet har 26 länder godkänt Lissabonfördraget, men alla 27 krävs förstås. Inför mötet i torsdags återstod Tjeckien. 17 senatorer har lämnat in en klagan till den tjeckiska förfättningsdomstolen, och därför kan president Klaus inte skriva under. President Klaus reste också i ett mycket sent skede av processen frågan om EU:s stadga för grundläggande rättigheter och har ställt vissa krav för att underteckna den. Utmaningen var att hitta en lösning som kunde tillfredsställa Tjeckien, den tjeckiska regeringen och den tjeckiske presidenten men som också de övriga medlemsländerna kunde ställa sig bakom.

Vi lyckades att bekräfta målsättningen att hela Europeiska rådet står bakom ambitionen att Lissabonfördraget ska träda i kraft före årsskiftet. Regeringscheferna beslutade att låta ett protokoll om Tjeckiens tillämpning av EU:s stadga för grundläggande rättigheter åtfölja Lissabonfördraget i samband med att nästa anslutningsfördrag ska ratificeras i medlemsländerna. Genom detta protokoll som man bilade slutsatserna, det så

kallade protokoll 30, får Tjeckien samma status som Polen och Storbritannien vad gäller tillämpningen av stadgan.

Som ni kanske hörde på nyheterna i morse har den tjeckiska författningsdomstolen gett sitt godkännande; det finns inga konstitutionella skäl. Man har därigenom ogiltigförklarat den inlägga från senatorerna som har lämnats in. Vi väntar oss därför att president Klaus ska skriva under inom kort.

Så fort den sista osäkerheten är undanröjd kommer ordförandeskapet att inleda såväl de nödvändiga konsultationerna med de övriga huvudstäderna för att få de befattningar som inrättas i Lissabonfördraget på plats som arbetet med att få till stånd en ny kommission.

Europeiska rådet noterade i övrigt de förberedelser som ordförandeskapet har gjort för att få Lissabonfördraget på plats. Det handlar om samtal med Europaparlamentet om budget och medbeslutande och om ramverket kring den europeiska utrikes tjänsten. Den tillträdande höge representanten ska utifrån detta underlag presentera ett mer fylligt förslag inför stats- och regeringscheferna senast i april nästa år. Därigenom skapas förutsättningar för en mer sammanhållen och starkare europeisk utrikespolitik.

Herr talman! Den andra frågan som stod på dagordningen handlade naturligtvis om hur viktigt det är för EU att visa ledarskap och fortsätta ha ledartröjan när det gäller att vara pådrivande inför det internationella klimattoppmötet i Köpenhamn. Sveriges roll är att leda och hålla samman EU. Inför Europeiska rådets möte var uppgiften att besluta om ett EU-mandat till förhandlingarna. Det krävdes tuffa förhandlingar för att nå enighet om finansieringen av de åtgärder som är nödvändiga och om principerna för hur fördelningsbördan ska fördelas internt inom EU.

Med dessa slutsatser tycker vi att vi har ett gott förhandlingsmandat inför Köpenhamn. Europeiska rådet uppmanar alla parter att ansluta sig till tvågradersmålet och ställa sig bakom ett EU-mål för utsläppsminskningar på 80–95 procent till 2050. Andra utvecklade länder uppmanas göra samma sak och göra åtaganden om ambitiösa utsläppsminskningar. U-länderna ska också åta sig att vidta nödvändiga anpassningsåtgärder.

Stats- och regeringscheferna klargjorde att EU är villigt att betala med sin rättmätiga andel av det bistånd som krävs för att u-länderna ska kunna genomföra sina omställningsstrategier. Det uppskattas att behoven uppgår till 100 miljarder euro årligen från 2020. Europeiska rådet konstaterade också att den totala nivån för det internationella offentliga stödet beräknas uppgå till någonstans mellan 22 och 50 miljarder kronor per år från 2020 förutsatt att betalningsbördan fördelas rättvist enligt ett globalt fördelningssystem som baseras på utsläppsnivåer och bnp. Vikten för utsläpp bör öka med tiden, och samtliga länder utom de allra minst utvecklade bör bidra.

Europeiska rådet betonade också vikten av internationellt offentligt stöd för att redan under de tre närmaste åren få till stånd anpassningsåtgärderna i u-länderna, så kallad *fast start*. Man bekräftade sin avsikt att på frivillig basis bidra med sin skäliga andel av dessa kostnader förutsatt att andra jämförbara aktörer gör jämförbara insatser.

Den svåra frågan om hur tidigare tilldelade men ännu inte utnyttjade utsläppsrätter ska hanteras löstes genom att stats- och regeringscheferna konstaterade att detta ska ske på ett sätt som inte får påverka Köpenhamnsavtalets miljöintegritet och som behandlar EU-länder likvärdigt med andra länder.

Efter långa förhandlingar kunde Europeiska rådet till slut träffa en intern överenskommelse om hur fördelningsbördan ska fördelas mellan medlemsstaterna. Överenskommelsen bygger på att hänsyn ska tas till länder med sämre betalningsförmåga när EU:s andel av det internationella stödet till klimatinsatser fördelas. Den exakta fördelningen tittar en arbetsgrupp på nu.

Herr talman! Det finns tecken på att den ekonomiska och finansiella krisen har börjat plana ut. Vi tycker oss se en viss återhämtning. Det återstår dock mycket arbete innan läget stabiliseras. Europeiska rådet betonade att den begynnande återhämtningen måste övervakas och att stödpolitiken inte kan upphöra innan återhämtningen har säkerställts. Mot bakgrund av en ökad arbetslöshet enades stats- och regeringscheferna om att inleda en diskussion om hur en ny europeisk strategi för jobb och tillväxt ska utformas. Detta sker som ett led i förberedelserna för den kommande översynen av EU:s Lissabonstrategi.

Europeiska rådet uppmärksammade också en överenskommelse som finansministrarna träffade tidigare i höst om arbetet med att stärka den finansiella tillsynen. Det är en högt prioriterad fråga för det svenska ordförandeskapet, och den uppgörelse om makrofinansiell tillsyn som nåtts är en stor framgång. Arbetet går nu vidare i hög takt med målsättning att nå enighet också om den mikrofinansiella tillsynen. Vi hoppas fatta beslut om detta på toppmötet i december.

En stor framgång för det svenska ordförandeskapet var att Europeiska rådet enhälligt antog Östersjöstrategin som ju Sverige har tagit initiativ till. Östersjöstrategin är ett helt nytt verktyg för att på ett helt nytt sätt arbeta på ett mer intelligent och integrerat sätt inom Östersjöregionen. Naturligtvis gäller det främst att rädda den mycket känsliga miljön i Östersjön men också att stärka integrationen och utveckla konkurrenskraften, tillväxten och samarbetet. Det här kan också tjäna som exempel för andra typer av makroregionalt samarbete. Vi kommer snart att få se förslag på en Donastrategi. Det var roligt att vi redan vid det första toppmötet kunde ro en av våra viktiga prioriteringar i hamn.

Slutligen, herr talman, noterade Europeiska rådet de åtgärder som har gjorts för att hantera flyktingströmmarna i Medelhavsområdet. Det var ett slags delrapport sedan toppmötet juni. EU:s vision för den framtida migrationspolitiken ska återspeglas i det så kallade Stockholmsprogrammet som vi hoppas kan antas av Europeiska rådet i december.

På det utrikespolitiska området välkomnade Europeiska rådet en handlingsplan för ett stärkt EU-agerande i Afghanistan och Pakistan. Man antog också ett uttalande om Irans hantering av kärnkraftsfrågan och fördömde den kritiska människorättssituationen i landet.

Anf. 2 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Herr talman! Tack, statsrådet, för informationen!

Vad betyder överenskommelsen om finansieringen av klimatåtgärderna? Vad jag har förstått av rapporteringen i medierna och av statsrådets återrapportering i dag är inget klart om vad varje stat ska betala eller hur man ska beräkna vad varje stat ska bidra med.

För mig låter inte det här som ett avtal utan mer som en välvillig viljeförklaring. Därför undrar jag vad nästa steg blir för EU och EU:s ordförande. Hur ska detta avtal göras konkret och bindande så att det leder till resultat? Hur stor risk bedömer statsrådet det är att Köpenhamnmötet misslyckas just för att man inte har kunnat komma överens om bördefördelningen? Hur ser plan B ut?

Jag undrar också om det blev någon diskussion om bankernas ansvar eller brist på ansvar för den ekonomiska situationen i Europa. Togs frågan om bankernas bonusersättningar upp eller är det en fråga som bara lever i Sverige?

Som jag sade på samrådet inför EU:s toppmöte finner jag det anmärkningsvärt att bankerna inte har hörsammat kraven att avstå från bonusersättningar. Den ekonomiska krisen är inte över, men kraven på bankerna kanske är över. Hur gör man med det?

Slutligen antog Europeiska rådet nu EU-strategin för Östersjöregionen. Det är jättebra, men vad betyder det egentligen? Krävs det inte mer konkreta åtgärder och resurser? Tror statsrådet att de miljöåtgärder som krävs inte kommer att kosta några extra pengar? Kostar det inga extra pengar borde strategin redan vara på plats. Hur tänker statsrådet om det?

Anf. 3 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Det var många frågor.

Jag börjar med frågan om finansieringen. Nej, vi nådde ingen överenskommelse om hur mycket varje land ska betala. Den interna bördefördelningen kommer en arbetsgrupp att titta på. Som vi har talat om i EU-nämnden tidigare finns det en del länder som tycker att man ska vänta med att helt visa korten.

Alla länder ställde sig bakom kommissionsberäkningen på 100 miljarder euro per år. Man sade att det är rimligt att de mest utvecklade länderna betalar mellan 22 och 50 miljarder. Flera statsministrar sade på presskonferensen efteråt att det är rimligt att Europa står för en tredjedel. Det ska beräknas efter bnp och utsläpp, och utsläppen bör successivt öka som vikt i uträkningen.

Man har också återigen bekräftat principerna att vi vill ha ett avtal och att vi är beredda att gå upp till 30 procent om det görs motsvarande åtgärder från andra länder.

Nu pågår ett intensivt förhandlingsarbete. Barcelonakonferensen började i dag. Statsministern är i USA och träffar Obama, därför kan han inte vara här i dag. Vi har toppmöte med Ryssland och med Kina på kort tid. Det är många arbetsgrupper. Det är 34 dagar kvar. Jag har goda förhoppningar om att vi kommer fram till något i Köpenhamn. Att det helt skulle misslyckas finns inte på vår karta.

Banker och bonus diskuteras hela tiden, inte minst har finansministrarna talat om detta. Men på toppmötet diskuterades inte den frågan. Där låg tyngdpunkten i diskussionen på klimatfrågan och Lissabon.

När det gäller frågan om Östersjön vill jag säga att det redan finns väldigt mycket pengar inom strukturfonderna avsatta för detta. Det är inte orimligt att tänka sig att det finns också i en kommande finansiell långtidsbudget. Det finns ganska mycket pengar redan. Europeiska investeringsbyrån till exempel har sagt att man är villig att tillhandahålla lån för detta.

Jag tror att det på kort sikt finns pengar. Nu handlar det mest om att komma i gång, starta en del konkreta projekt och visa att de ger resultat. Utifrån det går vi sedan vidare.

Anf. 4 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Herr talman! Tack för svaret!

Jag hoppas att statsrådet har rätt. Östersjön är ju en brännande fråga. Det vore bra om det inte bara blev det vanliga välvilliga pratet.

Jag funderar fortfarande över bonusarna. Statsrådet hann inte svara på den frågan. Man kan läsa att bankerna delar ut miljarder i bonus bara i Sverige.

Statsministern talade om att bonusbubblan sprack. Vad betyder det egentligen?

Anf. 5 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Jag är helt enig med Susanne Eberstein när det gäller Östersjön. Det är oerhört viktigt att det blir något mer än bara en vacker vision. Jag tror att det kommer att bli det. Det är förbundet med målsättningar och konkreta projekt där man tar ansvar. Man kommer att se till att det utvärderas regelbundet. Kommissionen har den övervakande funktionen.

Jag har goda förhoppningar om att det blir något mer än bara vackra ord. Det behöver Östersjön verkligen.

Jag uppfattade att frågan om bonusar gällde om banker och bonusar diskuterades på toppmötet. Svaret på den frågan är nej. Det diskuterades i många andra sammanhang inte bara i EU-kretsen utan också i medlemsländerna. På toppmötet var det ingen diskussion om detta.

Anf. 6 ANNA KINBERG BATRA (m):

Herr talman! Tack, statsrådet, för redovisningen! Jämfört med det som statsministern samrådde med EU-nämnden om inför toppmötet ser det ut att ha gått ungefär vår väg. Förutsättningarna är mycket besvärliga, och det ställs mycket stora krav på ledarskap. Det har tydligen regeringen levererat.

Det kan vara på sin plats att påpeka här i kammaren att trots att det finns nyansskillnader mellan partierna och i debatten anmälde inget av riksdagens partier avvikande mening mot det upplägg som regeringen hade.

Det svenska kanske lite gnetiga ledarskapet verkar ha gett resultat, i motsats till stora dramer och storvulna löften som man kanske inte kan ro hem. Vi har tydliga mål. Det ser ut som om regeringen börjar nå dem.

Vi ska särskilt uppmärksamma att vi nu kan bocka av Östersjöstrategifrågan som var en av de fem högst prioriterade frågorna under det svenska ordförandeskapet.

Det återstår naturligtvis en del stök. Jag tänker förstås på Lissabonfördragsfrågan. Det ser nu ut att ljusna i Prag. Även här gick toppmötet väl och ställde inte upp några större nya problem. Den tjeckiska författningsdomstolen har nu gjort att det bara är en signatur som fattas.

Om vi utgår ifrån att vi nu kan börja fylla detta med innehåll ställs det stora krav på ordförandeskapet för att få praktiska delar på plats. Det gäller bland annat hur utrikestjänsten ska fungera.

Jag vill be statsrådet förtydliga hur ordförandeskapets ambitioner blir när det gäller denna tjänst som är ny. Det ska inte vara kommission och inte råd, men det berör ändå områden som handel, bistånd, budget och utrikespolitik. Det är väldigt viktigt att vi får tillfälle att utforma den på ett bra sätt så att EU kan göra största möjliga nytta för fred och frihet och inte bygga för mycket nya byråkratier.

Anf. 7 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Tack för frågan!

Jag vill bekräfta att det var ganska tuffa förhandlingar i klimatfrågan. Det gick flera omgångar innan vi kunde komma överens. Vi tycker att vi jämfört med vad statsministern redovisade i EU-nämnden lyckades och till och med nådde lite längre. Vi känner till svårigheterna.

Samtidigt vill jag bekräfta att det finns en stark beslutsamhet hos alla medlemsländer – även om vissa länder är mycket oroliga för sin egen ekonomiska situation – att EU ska gå i bräsch, att vi ska hålla ihop och att det är vi som ska ta ledningen för detta. Det finns ett stort tryck från medborgarna.

Den europeiska utrikestjänsten är en av de viktigaste förändringarna med Lissabonfördraget, tycker jag personligen. Under den här tiden har vi förberett den yttre ramen för hur den ska kunna se ut. Det handlar om den rättsliga statusen. Man säger att det här blir ett sui generis, en helt ny rättslig mekanism som ligger nära både kommissionen och rådet men har en egen status. Det handlar om vilket område som den ska ansvara för. Som Anna Kinberg Batra säger kommer det fortfarande att finnas kommissionärer för utvidgning, handel och bistånd. Övriga utrikespolitiska och säkerhetspolitiska frågor kommer att ligga under detta.

Den höge representanten kommer, när hon – eller han, det kan ju bli en han – är utsedd att ta underlaget och jobba vidare med det och fylla det. Det är alltså den höge representantens uppgift att fylla ramverket med innehåll i samtal med Europaparlamentet och presentera det för Europeiska rådet senast i april.

Det svenska ordförandeskapets arbete med detta är därmed avslutat i den bemärkelsen. Det lämnas nu över till den höge representanten när hon eller han är utsedd.

Anf. 8 ANNA KINBERG BATRA (m):

Herr talman! Som statsrådet säger är det ju inte den höge representantens egen utrikesförvaltning. Därför vill jag ställa en följdfråga om ordförandeskapets roll.

EU-nämnden var i Spanien i förra veckan och inser att det här är en sådan fråga som kommer att glida över till spanskt ordförandeskap. Rådet bör ju ha en ganska stark roll i utformningen av detta även om bollen till stor del ligger hos den höge representanten. Det är ändå ländernas pengar. Det är ändå utrikespolitik som vi i Sveriges riksdag ville skulle vara av mellanstatlig tillsynskaraktär. Därför ber jag statsrådet att, om det är möjligt, säga lite mer om hur det svenska och spanska ordförandeskapet driver detta för att få bra politisk och demokratisk kontroll och hur de externa EU-kontorens roll ser ut att bli gentemot svenska eller spanska ambassader.

Anf. 9 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Just ordet ambassader används inte i sammanhanget. Det är av olika skäl väldigt känsligt. Det handlar om att kommissionens representationer successivt ska övergå till att ligga under den europeiska utrikestjänsten och att man också ska upprätta så kallade tematiska och regionala desk offices. Jag hittar inget bättre ord på svenska. Man kommer att ha speciella avdelningar för till exempel nedrustning, FN-relationer och så vidare och också geografiska sådana. Det har vi nått en överenskommelse om inom rådet under de senaste veckorna.

Vi har också diskuterat hur personal ska komma både från svensk utrikesförvaltning och från råds- och kommissionssekretariaten så att alla ska kunna bidra på lika villkor. Sedan är det förstås en del teknikaliteter kring detta som också måste redas ut vidare. Det kommer den höge representanten att göra. Den höge representanten kommer att vara ansvarig för anställning, rekrytering och personal. Som jag sade är det oerhört viktigt att man jobbar nära kommissionen med dessa poster som på ett eller annat sätt kommer att samspela med den höge representanten.

Vi för mycket intensiva och regelbundna samtal med Spanien om hur denna överlämning ska gå till så att det fungerar så smidigt som möjligt.

Anf. 10 STAFFAN DANIELSSON (c):

Herr talman! Jag vill börja med att gratulera Europeiska unionen och det svenska ordförandeskapet till ett framgångsrikt och närmast historiskt toppmöte med de beslut som statsrådet har redovisat. EU-fördraget är nästan på plats, vilket är av stort värde för en utveckling i Europa framgent.

När det gäller klimatöverenskommelsen kommer EU att vara en drivande kraft i de internationella förhandlingarna. Jag återkommer till det i min fråga. Det gäller även Östersjöstrategin och andra viktiga pusselbitar. Jag vill därför framföra en gratulation. Det var ett viktigt toppmöte för Europa.

Jag ska ställa en fråga om klimatet. Det är nu klart att EU är drivande. Tillsammans står man bakom de ambitiösa och nödvändiga åtagandena för att nå målet att uppvärmningen inte får öka med mer än maximalt två grader. Det handlar om 100 miljarder per år på sikt, och på kort sikt 5–7 miljarder. Man har inom EU inte specificerat fördelningen. Jag har respekt för att det kan vara i ett tidigt skede. Men man kommer att göra detta. Däremot är det viktigt att EU verkligen har åtagit sig detta. Man kommer att åka till toppmötet med den inställningen.

Min fråga handlar om detta. Vad blir det av toppmötet? Nu är det klart att EU driver detta. Statsministern är i USA nu. Vi vet att Japan har börjat öppna sig. I går var president Putin i Köpenhamn, och han började också öppna sig i fråga om ett nytt avtal efter Kyoto. Han sade att Ryssland kunde vara med givet att man klarade skogarna.

Min första fråga är: Hur bedömer statsrådet läget inför Köpenhamn med detta i bagaget?

Min andra fråga gäller Afghanistan som också var uppe. Det är nog så viktigt. EU ska öka sina ansträngningar, inte minst civilt. Det är oerhört viktigt i detta pressade läge. Vi har tyvärr en inrikespolitisk debatt om detta i Sverige. Det är bra att EU står fast och anger riktningen. Det är bra att Sverige driver på. Hur ser statsrådet på dessa överläggningar, och hur fördes diskussionen där?

Anf. 11 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Jag tackar Staffan Danielsson för de vänliga orden om toppmötet.

Bedömningen inför Köpenhamn är fortsatt att det rör på sig, inte bara inom EU utan runt omkring i världen. Uttalanden från den nytilträdde japanska regeringen är förstas väldigt välkomna, och vi hoppas att samtalen mellan EU och USA ska vara positiva och att det kommer ut någonting positivt av dem.

Det rör alltså på sig, men det som har kommit från övriga länder runt omkring i världen om huruvida vi ska hålla oss till tvågradersmålet är fortfarande inte tillräckligt, och det är det som är ledstjärnan i fråga om detta.

Men det är 34 dagar kvar. Som jag nämnde tidigare ska vi också ha toppmöte med Ryssland, med Kina och med Indien under den närmaste tiden, och de är nyckelspelare i detta sammanhang. Alla dessa länder inser mycket väl vad det handlar om. Om man tittar på den vetenskapliga sammanställningen när det gäller olika scenarier skulle även de minst skräckinjagande, om de skulle vara de sanna, få förödande konsekvenser också för alla dessa länder.

Man känner alltså att detta är viktigt och angeläget. Jag tror att det kommer att bli lite dominoeffekt. Om det börjar röra på sig i USA rör det på sig lite grann i Kina, och nu ser vi att det rör på sig lite grann i Ryssland. Hur långt man kommer är det fortfarande för tidigt att säga. Man sitter i dag och i morgon i Barcelona. Det blir också andra arbetsgruppsmöten under tiden framöver.

Men vi har ändå goda förhoppningar om att kunna få till stånd ett avtal i Köpenhamn. Men exakt hur långtgående det blir är det ännu lite för tidigt att säga. Men vi jobbar på intensivt här.

Afghanistan diskuterades lite grann. Det diskuterades också i Luxemburg. Tidigare trodde man att det skulle bli en andra valomgång. Det var först nu som det blev bekräftat att det inte blir det. Men oavsett det är det oerhört viktigt att EU – det diskuterades också med den amerikanska administrationen i dag – börjar formera en egen europeisk strategi som också har väldigt tunga civila element, där vi hjälper till för att bygga upp och stötta statsbyggnadsproceduren i denna mycket bräckliga stat och att vi får ett större regionalt perspektiv. Det som händer i Afghanistan är förstas väldigt avhängigt det som händer i Pakistan och tvärtom.

Anf. 12 STAFFAN DANIELSSON (c):

Herr talman! Jag ska bara ställa en kort uppföljningsfråga om klimatet. Jag tackar för statsrådets synpunkter inför Köpenhamn. Vi får återkomma till det.

Uppgiften var att sy ihop EU. Polen och åtta länder hade stora tveksamheter. Jag tycker att lösningen ändå känns rätt drivande, att EU har åtagit sig detta och att man tar hänsyn till de ekonomiskt mest utsatta länderna i EU i denna arbetsgrupp. Det vore bra om statsrådet kunde ge lite mer kött på benen i fråga om hur resonemangen inom EU-kretsen gick i dessa frågor. Hur pass genuin är uppslutningen som man står för i östländerna?

Anf. 13 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Alla länder står naturligtvis bakom slutsatserna. Det finns, precis som Staffan Danielsson säger, i många av de nya medlemsländerna en oro därför att den ekonomiska krisen har slagit så hårt mot en del länder med enorma underskott. De känner att de inte mäktar med att också ta ett så stort ansvar för u-länderna, även om de principiellt medger att så naturligtvis ska vara fallet.

Nu försöker man titta på en mekanism där det naturligtvis är samma globala fördelningsnyckel som bygger på bnp och med ökande andel av utsläppsnivåerna. Men man kan också tänka sig vissa tillfälliga justeringar för de EU-medlemsländer som är hårdast drabbade av den ekonomiska krisen. Då tror jag att de känner att de har fått försäkringar om detta. Detta handlar om 2020 och 2050. Det är alltså långsiktigt, och då har vi förhoppningsvis kommit ur krisen.

Men just i det korta perspektivet kände de att de behövde få dessa garantier. Därför tror jag att arbetsgruppen kan komma en bit på väg, och de står som sagt bakom dessa slutsatser. Det var inte givet, men till slut lyckades vi få en enighet om detta.

Anf. 14 KARIN GRANBOM ELLISON (fp):

Herr talman! Jag tackar för återrapporten. Jag vill instämma i de gratulationer som har framförts, särskilt för två framgångar vid toppmötet, nämligen att Östersjöstrategin antogs och att ni har lyckats så väl i förhandlingar med den tjeckiske presidenten. Nu återstår förhoppningsvis enbart formellt att han skriver under Lissabonfördraget så att det kan träda i kraft.

Att Lissabonfördraget nu snart kan träda i kraft, betyder det att ett extra toppmöte ska sammankallas? När kommer det i så fall att ske? Kommer detta också att betyda att Sverige kommer att presentera ett förslag till kommissionär vid detta extra toppmöte?

Vi har också fått höra här att det finns en arbetsgrupp som diskuterar fördelningen inför finansieringen av klimatåtgärder, eftersom detta inte blev klart. Skulle detta kunna vara en fråga som kommer upp vid ett extra toppmöte eftersom man då hinner med detta före Köpenhamnskonferensen, eller kommer fördelningen att vara en fråga som diskuteras efter Köpenhamnskonferensen?

Jag skulle också vilja ställa en fråga om skogen. Skogsskövlingen är en mycket viktig del av klimatförändringarna. Jag läste nyligen i DN att ett tjugotal miljöorganisationer har skrivit ett brev till miljöministern där de har uttryckt oro för att skogen inte får tillräcklig uppmärksamhet i Köpenhamnsavtalet. De är oroade bland annat över att pengar inom REDD-programmet kommer att gå till bolag som uppger att de bedriver hållbar skogsskötsel när de i själva verket hugger ned skog och gör urskog till oljepalmsplantager. Därför är min fråga: Diskuterades skyddet av skogen under toppmötet?

Anf. 15 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Vi har som sagt goda förhoppningar om att den tjeckiske presidenten kommer att skriva under Lissabonfördraget inom kort. Men innan vi har fått ett datum från honom är det lite för tidigt att uttala sig om ett eventuellt extra toppmöte.

Vi har naturligtvis allt intresse av att få detta på plats så snart som möjligt. Så fort vi vet när han kommer att skriva under kommer statsministern att kontakta sina kolleger i de övriga medlemsländerna för att höra deras positioner kring dessa två topposter som först ska tillsättas: den höge representanten och den permanenta ordföranden i rådet.

Efter det trillar kommissionen in. Det är ordförande Barrosos uppgift att komponera ett förslag till kommission, då i samarbete med medlemsländerna. Sedan ska listan presenteras. Det går alltså lite grann i olika steg. Innan vi vet exakt när han kommer att skriva på är det lite för tidigt att yttra sig om eventuella extramöten, men vi har naturligtvis en sådan beredskap. I samband med det steget kommer naturligtvis också detta med den svenska kommissionären att bli klart och komma in i det spelet. Men där är vi ännu inte riktigt.

Arbetsgruppen tillsattes så sent som i fredags, så mandatet och arbetstiden för den är inte riktigt fastställda. I och för sig behöver det inte, tror jag, vara klart före Köpenhamnmötet därför att principerna för vår del och den stora klumpsumman för EU kommer att kunna spelas in i alla fall. Den interna fördelningen, hur vi justerar för de fattigare EU-länderna, är mer en intern EU-sak, så det tror jag inte påverkar förhandlingsläget.

Skogen fanns med helt kort, men det var ingen djup diskussion. Jag vet att miljöministrarna pratade mycket om den på sitt möte för en tid sedan. Man skrev in om vikten av hållbart skogsbruk och så vidare, så man förstärkte den skrivningen något. Men det är självklart att skogen, inte minst regnskogen, har en väldigt viktig roll när det gäller att rädda klimatet, så man kan säkert tänka sig att en del pengar går dit. Då får man förstås hitta mekanismer för att det övervakas så att man är helt säker på att pengarna går dit de ska gå.

Anf. 16 KARIN GRANBOM ELLISON (fp):

Herr talman! Jag vill bara tacka statsrådet för bra och klagörande svar. Jag vill särskilt tacka för svaret om skogen. Att inte skövla regnskog är faktiskt ett av de billigaste sätten att hantera klimatförändringen. Det är en självklarhet att de rika länderna måste vara med och betala för att det här ska hända.

Just att övervakningen fungerar bra är helt väsentligt. Det räcker inte med att det växer träd, utan riktig skog med full artrikedom måste samtidigt bevaras.

Det är också, tycker jag, viktigt att understryka att det finns en urbefolkning som lever i en del av denna tropiska regnskog. Även om viss skog avsätts för att vara skyddad är det också viktigt att urbefolkningen kan bo kvar.

Jag tackar, som sagt, så mycket för statsrådets svar och är nöjd med det som sades.

Anf. 17 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Jag såg det mer som ett inlägg i debatten. Jag håller helt med Karin Granbom Ellison, så jag tackar för hennes synpunkter.

Anf. 18 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Herr talman! Jag vill, fru EU-minister, fokusera på finanskrisens följder. Det handlar om tillsynen på makro- och mikronivå. Jag vill särskilt fokusera på de skadliga bonusarna, som vi ju diskuterade i EU-nämnden inför toppmötet.

Bara en kort bakgrund: Vi hoppas och räknar med att finanskrisen snart är över. Skattebetalarna har räddat bankerna, men det är just nu en låg inlåningsränta.

Men internationellt och säkerligen också i Sverige snickrar man nu på nya bonussystem. Det bekymrar oss lite grann. Skadliga bonusar är inte acceptabelt; det är medborgarnas uppfattning. Medborgarna kräver ett sunt regelverk på plats *nu*. Hur togs den frågan upp på toppmötet?

Anf. 19 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Alldeles nyss fick jag en liknande fråga av vice ordföranden i EU-nämnden Susanne Eberstein. På just det här toppmötet diskuterades inte bonusfrågan. Men det finns en stor enighet om att vi ska arbeta vidare på att bygga upp de makrofinansiella övervakningssystemen. Där har vi hunnit en bra bit på vägen. En del lagstiftning håller man nu på att utarbeta tillsammans med Europaparlamentet och så vidare. Vi hoppas att vi före årsskiftet får så mycket som möjligt av det på plats. Vidare ska vi i december återkomma till den mikrofinansiella tillsynen på olika områden. På toppmötet i december kommer vi att diskutera det vidare.

Frågan om bonusar har det talats om i många olika sammanhang, både i G20 och sedan på finansministrarnas möte. Där finns det en stor samsyn: Just skadliga, ohälsosamma, bonusar ska undvikas. Man ska också försöka bidra till ett helt annat tänkande i de här frågorna, skattebetalarna ska inte stå för notan när så här helt förskräckliga system byggs upp som sedan bara rasar och där det blir någon annan som får betala.

På just själva toppmötet var det – troligen därför att man var ganska överens – ingen diskussion om de här frågorna.

Anf. 20 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Herr talman! Jag vill bara avsluta med följande fråga: Är det inte så att vi har en del motstånd när det gäller öppenheten i sammanhanget, att vi har stött på patrull och får driva frågan lite extra mycket?

Anf. 21 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Generellt finns det länder som är mer öppenhetsvänliga inom EU både i denna fråga och i andra frågor. Sverige tillhör de länderna och driver på.

Exakt när det hela ska sättas på papper och i detalj utformas finns det förstås skillnader om. Men att ökad transparens och öppenhet behövs i systemet är något som alla länder står bakom. Det har uttryckts mycket tydligt, inte minst på Ekofinsammanträdena.

Anf. 22 TORBJÖRN BJÖRLUND (v):

Herr talman! Förut fick ministern inte tillfälle att utveckla frågan om Afghanistan. Jag skulle gärna vilja ha svar på en del frågor utöver vad som förut kommit ut.

Framför allt gäller det om det finns en europeisk strategi för hur man ska gå till väga när det eskalerar. Situationen är ju att man i dag på något sätt har svårt att skapa demokrati. Det blir ingen andra valomgång och så vidare.

När det gäller detta med en europeisk strategi för att på något sätt gå in i Afghanistan är det fråga om en konflikt med en lång historia. Hur ser det ut? Vad handlar det om när det gäller humanitära insatser, militära insatser och samarbete med USA som ju ska ösa in militär? Det måste väl finnas något slags koppling till och diskussion om den biten.

Anf. 23 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! På EU-nämndssammanträdet hade vi möjlighet att med Torbjörn Björlund något diskutera detta. Det här diskuterades också länge på mötet i Luxemburg på måndagen och tisdagen innan, så det var en mycket kort diskussion. Slutsatserna därifrån antogs på själva toppmötet. Då levde vi i förvissningen om att det skulle bli en andra valomgång; det var de premisserna som då gällde.

Det finns ett allmänt stöd för att EU behöver utforma en mer egen europeisk strategi för hur vi ska kunna stötta Afghanistan dels genom att finnas kvar på plats – vi samarbetar där med USA och andra – dels för att, i linje också med den svenska strategin, öka den civila närvaron just för nationsbyggandet, för att försöka stärka institutionerna och demokratin och tillsammans med andra som är mer demokratiska stärka infrastruktur, skola och så vidare. Sverige har ju liksom en del andra länder en lång tradition av att arbeta i Afghanistan, medan andra länder är nyare i det avseendet.

Här kan vi komplettera den amerikanska strategin. Jag tror att man också från USA:s sida inser att det behövs inte bara militära insatser utan också civila insatser. Det här är en av de frågor som finns med bland de tre frågor som dominerar toppmötet tillsammans med USA: den ekonomiska krisen, miljön samt Mellanöstern, Afghanistan och Pakistan. Det finns säkert anledning att återkomma till vad som sades på det mötet.

Anf. 24 TORBJÖRN BJÖRLUND (v):

Herr talman! En följdfråga: Var det något resonemang om Pakistan? Pakistan är ju också på något sätt inne i konflikten och utsatt för mycket våld.

Finns det alltså med i bilden, och togs det över huvud taget upp den här gången?

Anf. 25 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Det var inte uppe på själva toppmötet. Men på måndagen och tisdagen i allmänna rådet diskuterade man Pakistan och det som där sker, vilket i sig är viktigt. Om att se Afghanistan och Pakistan tillsammans som delar i en regional strategi där de påverkar varandra var det en ganska lång och utförlig diskussion.

Anf. 26 PER BOLUND (mp):

Herr talman! Från Miljöpartiets sida har vi riktat skarp kritik mot de förslag som ordförandeskapet, regeringen, gått in med till ministerrådet inför Köpenhamnstoppmötet om klimatet. Jag tror inte att någon av dem som såg tv-utsändningen från EU-nämnden eller som efteråt läst protokollet kan tveka om att vi har riktat skarp kritik mot att förslagen inte varit tillräckligt långtgående.

Bland annat har vi varit kritiska mot att EU har lovat för små utsläppsminskningar – det är för lite resurser till klimatfinansieringen i fattiga länder – och mot att det inte tydligt nog har klarlagts att man när det gäller klimatfinansieringen inte får ta från det ordinarie biståndet, som bland annat den svenska regeringen tidigare gjort. Kritiken kvarstår tyvärr även nu efter ministerrådets möte.

Jag vill dock nu lyfta fram en annan viktig fråga rörande EU:s ståndpunkt när det gäller markanvändning och skogsbruk med koppling till klimatet. Under punkt 20 i slutsatserna efter rådsmötet tar EU upp just de här frågorna. Det står så här: En resultatbaserad mekanism som redovisar verifierade utsläppsminskningar bör inrättas.

Det är lite EU-jargong. Det vore intressant att höra lite mer om vad meningen faktiskt betyder. Jag och många andra tolkar här in att man kan använda klimatpengar till att avverka urskog och regnskog för att sedan återplantera på ett sådant sätt att man får in det inom ramen för klimathandeln med koldioxid, till exempel genom att plantera oljeväxter som sedan används till att göra biodrivmedel.

Kan ministern lugna mig genom att säga att det inte är det som avses med den här återgivna meningen?

Anf. 27 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Den paragrafen skärptes något jämfört med de ursprungliga förteckningarna. Där skriver man om hur viktigt det är att ha en hållbar skogsförvaltning.

Tanken här, som Karin Granbom Ellison tidigare var inne på, är att visa på hur viktig skogen är när det gäller klimatarbetet och på att man får inrätta någon typ av mekanism för att se vilka effekterna blir så att vi tydligare kan mäta – i debatten förekommer nämligen en massa siffror, statistik och debattartiklar. Man ska ha en mekanism som verkligen visar på effekterna när det gäller utsläppsminskningar och hur man sparar

markområden, skonar markområden från skogsröjning och så vidare. Det är så det ska tolkas.

Anf. 28 PER BOLUND (mp):

Herr talman! Jag får tacka för svaret, även om det kanske inte blev så väldigt mycket klarare för min del.

Problemet är att en samlad miljörörelse pekar ut skogsfrågan som en oerhört central fråga inför Köpenhamnsavtalet. Även väldigt många av de fattigaste länderna som är med i Köpenhamnsavtalet kommer med skarp kritik när det gäller synen på och hanteringen av skogen så här långt.

Miljörörelsen är mycket kritisk till EU:s agerande inför Köpenhamns-toppmötet. Bland annat krävde EU på det förberedande klimatoppmötet i Bangkok att texter som förbjöd just skövling av urskog och regnskog ströks ur dokumenten inför Köpenhamnsavtalet, och det gick tyvärr igenom. Det har fått miljörörelsen att peka ut EU specifikt som en av dem som hotar ett fungerande Köpenhamnsavtal. Jag vill höra lite grann hur ministern ser på den kritiken och hur hon tror att EU kan agera för att inte vara en bromskloss när det gäller skogsfrågan i Köpenhamnsavtalet.

Anf. 29 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Jag känner inte till just de artiklar som miljörörelsen – den är som bekant stor – har skrivit och som Per Bolund refererar till. Jag vill dock åter poängtera att det inte var en omfattande diskussion eftersom det inte var den största konfliktpunkten, utan det var en kort men tydlig diskussion där man skärpte skrivningen just för att betona hur viktigt det är med en hållbar markanvändning och ett hållbart skogsbruk samt vilken viktig roll de tropiska regnskogarna har i klimatarbetet. Det finns en stor och bred enighet om detta inom EU.

Exakt hur förhandlingsdiskussionen kommer att vara i Köpenhamn är alldeles för tidigt att säga, men det finns en stor enighet kring detta. Man skärpte som sagt den skrivningen lite grann för att betona detta. Jag tror till och med att det var på spanskt initiativ. Det är ju de som tar över efter oss, och de är mycket angelägna om den här frågan.

Anf. 30 MONICA GREEN (s):

Herr talman! Jag vill återkoppla till den fråga som Susanne Eberstein ställde tidigare om finansieringen av klimatåtgärderna. Hur ska det egentligen gå till? Vad var det man kom fram till när man beslutade sig för denna summa, och hur ska den sedan fördelas? Ministern nämnde något om att det kan gå via bnp, hur mycket man släpper ut och så vidare. Men hur ska det konkret gå till? Kommer det att bli bindande avtal? Vad kommer i så fall att hända om inte alla länder går med på detta avtal? Jag vill veta mer konkret hur detta ska betalas.

Anf. 31 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Det är lite grann att be mig förutse exakt vad som kommer ut från Köpenhamn, och det vet jag inte. Monica Green är ju väl bekant med de stora svårigheter som finns.

Det finns en mekanism som kallas en blandning mellan det norska och det mexikanska förslaget. Den bygger på det som varje land ska betala, där man viktat mängden utsläpp som varje land gör med bnp. Sedan kan man vikta detta på olika sätt. En del tycker att man ska betala bara för att man är rik, men man kan ju också vara rik men ha gjort väldigt mycket miljöarbete innan. Då måste ju också utsläppsmängderna viktas in i detta.

Exakt hur den här globala fördelningsnyckeln ska se ut är precis det vi ska komma överens om i Köpenhamn. Vi har från EU:s sida sagt att vi tycker att det ska se likadant ut på EU-nivå när det gäller viktning internt, för EU:s samlade bidrag mellan de 27 medlemsländerna. Men man måste då, som jag svarade Staffan Danielsson tidigare, ta kortsiktiga hänsyn till de EU-länder som är hårdast drabbade av den ekonomiska krisen.

Sedan är det både offentliga medel, privata medel och utsläppshandel som ska finansiera detta, och vårt mål är att det ska bli ett globalt bindande avtal i Köpenhamn. Kommer vi att lyckas med detta? Jag vet inte. Det är inte bara EU som är förhandlingspart, utan det är många andra också. Monica Green som har följt denna fråga är väl bekant med diskussionen i andra länder och vet hur svårt detta är, men det är absolut vår målsättning.

Anf. 32 MONICA GREEN (s):

Herr talman! Ja, jag vet hur svårt det är. Det är därför jag vill att Sverige verkligen ska ta ordförandetröjan och ledartröjan på sig och ta initiativ för att se till att det ros i land i Köpenhamn. Nu undrar jag: Vilka initiativ tänker Sverige som ordförandeland ta innan Köpenhamn för att ro det i land?

Anf. 33 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Sverige tar initiativ hela tiden – varje dag, varje timme. Vi gör det genom att hålla samman EU-gruppen och genom att finansministern tar tuffa och hårda bataljer i Ekofinkretsen. Vi gör det genom att miljöministern arbetar så hårt i sin krets och genom att många av oss tar bataljer i Europaparlamentet och på bilaterala träffar. Vi försöker. Statsministern är nu i USA och tar en batalj och initiativ, just för att vi ska försöka komma dit. Det är vår mest prioriterade uppgift under hela ordförandeskapet, och vi känner starkt stöd från riksdagen i denna fråga.

EU ska behålla ledartröjan. Det har vi lyckats med. Det var inte givet att vi skulle lyckas på toppmötet, men det gjorde vi. Nu försöker vi få de andra länderna att gå med också, samtidigt som vi naturligtvis hela tiden finjusterar arbetet fram till Köpenhamn genom en mängd olika arbetsgrupper och genom olika rådsmöten för att EU ska komma ännu bättre rustade till Köpenhamn. Det är alltså ett dagligt arbete som pågår varje vaken stund.

(Applåder)

Anf. 34 SOFIA ARKELSTEN (m):

Herr talman! Tack, Europaministern! Jag skulle vilja tacka för en bra återrapport. Jag förstår att det måste vara roligt att återrapportera, för det är en ganska stor framgång för Sverige. Jag vill också passa på att på-

minna om att alla partier var väldigt eniga när vi samrådde med Fredrik inför detta möte, även om det kan låta lite argare nu i kammaren.

Det är en stor framgång att EU har en samlad position. Vi har långtgående slutsatser, det vill säga slutsatser i de texter som är resultatet av mötena. Vi har höga mål och väldigt tydliga skrivningar. En effekt av det är till exempel någonting man kan se på dagens DN Debatt, där Fredrik skriver om hur han nu kommer att träffa USA, Indien och Kina. Det tycker vi är mycket positivt, eftersom det verkligen visar vilket ledarskap EU just nu har.

En sak vi har pratat om på flera möten i EU-nämnden är just den finansiella ansvarsfördelningen, eller bördefördelningen som den ibland kallas. Det är svårt med balansen mellan betalningsförmåga och utsläpp. Tidigare fanns det oro i leden, och det fanns parenteser i texterna, vilket vi pratade mycket och länge om. Nu har det landat, och vi är väldigt glada för det.

Efter varje möte i Europeiska rådet är vi i EU-nämnden nyfikna på att höra lite om vad som hände, och nu fick vi höra ganska allmänt. Jag har egentligen två länder som jag är lite extra nyfiken på. Det ena är Polen och hur våra vänner där agerade, och det andra är Tyskland och hur våra vänner där agerade. De var nämligen ganska defensiva på mötet med finansministrarna. Det berodde kanske lite på att de inte hade någon finansminister eftersom de just hade haft val. Är det möjligt att säga någonting mer om det? Jag ber inte om skvaller utan bara om information.

Anf. 35 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Jag antar att det var statsministern som åsyftades när Sofia Arkelsten pratade om Fredrik.

Vi brukar vara lite restriktiva med att lämna ut enskilda länder, men när det gäller Tyskland kan jag säga att det har varit val där och att det har varit svårt för regeringen att vara fullt ut handlingskraftig eftersom den har varit utgående. Nu har de en regering på plats, och det märktes naturligtvis på mötet.

Tyskland tillhör de länder – det har Angela Merkel också sagt i flera intervjuer – som tycker att EU inte ska vara alltför tydligt med att ge sitt bud för tidigt. Man är villig att betala och står helt bakom andan, principerna och fördelningsmekanismerna, men man vill vara säker på att även de andra så kallade Annex 1-länderna – USA, Australien och Japan, det vill säga de rikare länderna – kan ta sin del. Man tycker också, precis som även vi har påpekat, att det inte är rimligt att stora, växande ekonomier som Kina och Indien plötsligt ska börja räknas som utvecklingsländer när det handlar om att betala. De har tvärtom stor möjlighet att betala och stå för en del av sina omställningar, även om vi kanske kan hjälpa till.

När det gäller Polen är det ett av de Öst- och Centraleuropeiska länder som har varit oroliga för att man på kort tid ska behöva lägga ut mycket pengar i en väldigt svår ekonomisk tid. Vi har försökt lugna dem, och vi har tillsatt arbetsgruppen och sagt att det ska bli en anpassningsmekanism. Vi känner nog att vi har kommit varandra väsentligt mycket närmare efter detta möte.

Anf. 36 SOFIA ARKELSTEN (m):

Herr talman! Tack, Europaministern för ett väldigt bra och klaggörande svar!

Jag tänkte passa på att använda min andra fråga till att gratulera till Östersjöstrategin, som är något som Sverige har drivit och verkligen levererat. Det som är speciellt med den är att det är en kombination av lite olika politikområden, där miljö står i fokus. Det är verkligen hållbar utveckling i praktiken. Jag tänkte därför passa på att fråga: Hur blir det med själva genomförandet? När drar det i gång? Detta är nämligen bra, och vi vill att det ska hända så fort som möjligt.

Anf. 37 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Det är tänkt att det ska dra i gång i princip omedelbart. Det var därför vi var så angelägna om att ta det mitt under det svenska ordförandeskapet, så att vi skulle kunna få i gång processen. En del av pilotprojekten kommer att börja ganska omedelbart, och kommissionen håller på att sätta upp ett ramverk tillsammans med länderna, ett ramverk för hur vi ska ha styrandet av detta.

Vi ska inte ha några nya byråkratiska mekanismer, men det kommer att finnas koordinatörer för varje land dit de olika pilotprojektens ansvariga rapporterar. Sedan kommer de att träffas på en årlig basis. Det kommer också att vara en årlig diskussion i allmänna rådet där jag själv sitter. Det kommer att finnas en högnivågrupp där alla 27 länder är välkomna för att se till att det blir öppet och att insynen är komplett. Genom de årliga träffarna kan vi dels göra ett slags utvärdering av var vi är, dels sätta press på varandra. Polen kommer som ordförande i slutet av 2011 kommer att göra en utvärdering och då ha detta som en av de viktigaste frågorna.

Jag hoppas att vi ganska snart kan se hur det börjar röra sig i de här frågorna.

Anf. 38 JOHAN LINANDER (c):

Herr talman! Tack, statsrådet, för åiterrapporten! Som många andra redan har varit inne på är det mycket glädjande att Östersjöstrategin har antagits. Det är ett bra svenskt initiativ, och det är mycket positivt att den nu är på plats. Nu gäller det att komma till handling.

Jag tror att detta tillsammans med Helcoms Baltic Sea Action Plan gör att det nu finns förutsättningar för att förbättra miljön i Östersjön. Det krävs väldigt många åtgärder. Vi vet att Östersjön redan i dag faktiskt är ganska risigt. Nu är Östersjön näst intill ett innanhav i EU, men det är bara åtta av nio länder runt Östersjön som tillhör EU. Det nionde är ett ganska stort och betydelsefullt land, nämligen Ryssland.

Tidigare i höst var vi några riksdagsledamöter som var på den parlamentariska Östersjökonferensen i Danmark. Där diskuterade vi bland annat den då kommande Östersjöstrategin med de ryska deltagarna. Jag tror att man kan säga två saker utifrån den diskussion vi hade. Den ena är att Ryssland mycket gärna vill vara en aktiv part i Östersjöarbetet och i Östersjöstrategin. Den andra är att Ryssland inte tänker vidta en massa åtgärder bara för att EU säger åt dem att göra det.

Min fråga till statsrådet är: Vad har EU och det svenska ordförandeskapet gjort för att inkludera Ryssland i arbetet med Östersjöstrategin så

att det verkligen blir nio länder av nio runt Östersjön som kan vara med och förbättra miljön i Östersjön?

Anf. 39 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Tack för frågan! Det är oerhört glädjande att vi har kunnat anta Östersjöstrategin. Nu börjar arbetet.

Vi har hela tiden under arbetet varit mycket angelägna om att hålla Ryssland men även Norge informerade om Östersjön för att det ska vara så öppet och transparent som möjligt och inte förstås som någonting som hotar eller som konkurrerar. De signaler som vi har fått från Moskva är att de tycker att de har haft en bra dialog med oss.

Nu är Östersjöstrategin en EU-strategi, men det kommer att finnas olika pilotprojekt där Ryssland på olika sätt är med. Jag tror precis som Johan Linander att det bara är om man är med och är delaktig som man kan förväntas att vidta de olika åtgärderna. Det gäller på miljöområdet där Sankt Petersburg är involverat. Sedan kommer det inom ramen för den nordliga dimensionen att vara en del på hälsoområdet där Ryssland är ordförande om ett halvår. Då kommer de automatiskt in.

Det finns redan i dag projekt där Ryssland är med, och vi ser naturligtvis väldigt gärna att man även i framtiden hittar mycket konkreta frågor där man knyter upp ryska aktörer, för den delen även norska eftersom Norge berörs. Därigenom kan man öka förutsättningarna för att få bra resultat, inte minst på miljöområdet.

Anf. 40 JOHAN LINANDER (c):

Herr talman! Tack för svaret! Det är glädjande att Ryssland involveras i det här arbetet. Även om vi gör väldigt mycket i Sverige och i andra länder runt Östersjön hjälper det inte mycket om det inte ens finns ett fungerande avloppsreningssystem i Kaliningrad där avloppsvattnet åker rakt ut i Östersjön. Även om vi vidtar mängder med åtgärder i Sverige och i de andra länderna är det klart att Östersjön inte kommer att vara starkare än dess svagaste länk.

Min andra fråga handlar om ett annat nordiskt land, nämligen Island och utvidgningen. Diskuterades det över huvud taget under det här rådsmötet om utvidgningen och om Islands möjligheter att få förhandla vidare så att vi så snart som möjligt åtminstone kan vara fyra nordiska länder i EU? Sedan ser vi fram emot att vi ska vara fem, men det tar nog lite längre tid.

Anf. 41 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Det är en ambition vi kan dela, men svaret är nej. Det pratades över huvud taget inte om utvidgningen, utan det kommer upp i december. Det är då man brukar ha en utvidgningsdiskussion. Då vet vi närmare om kommissionen kommer att redan ha hunnit titta så långt på den isländska avin att man kan föreslå att landet kan få kandidatstatus och får ett datum. Det är i dag lite för tidigt; det beror på hur snabbt man jobbar i kommissionen – om det sker på den här sidan eller nästa sida årsskiftet. Men en större utvidgningsdebatt blir det i samband med decembertoppmötet.

Anf. 42 CHRISTER WINBÄCK (fp):

Herr talman! Tack, statsrådet, för en glädjande återrapport! Det är roligt att Lissabonfördraget nu har gått igenom och kommer att skrivas under under det svenska ordförandeskapet. Vi har också hört att Östersjöstrategin nu bockas av på agendan. Det är roligt att se att det går fram för svenska ordförandeskapet peu à peu.

Min fråga handlar om migration och asyl. Jag har ställt frågan inför tidigare toppmöten om det som nu händer och där det är viktigt att se till att vi får ett bra samarbete och dialog i EU. Det utspelar sig hemska dramer i Medelhavet med flyktingar som kommer från Nordafrika till EU. Man arbetar tillsammans för att hitta strategier för att klara detta på ett bra sätt. Det rapporteras i återrapportsdokumentet att man nu når framgångar med det.

Hur konkret kommer man att hitta former som gör att vi får ett bra mottagande, ett tryggt och värdigt mottagande, av de flyktingar som kommer och ser till att vi behandlar dem på ett bra sätt? Jag vet att man i Stockholmsprogrammet i december kommer att ta upp detta som en punkt. Hur går förhandlingarna, och hur klarar vi av detta?

Anf. 43 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Detta är också en mycket viktig fråga. Det diskuterades under detta toppmöte eftersom en av punkterna var att kommissionen skulle ge ett slags lägesbeskrivning. Det finns en stor oro, inte minst i några av de sydeuropeiska länderna som driver på i frågan. Det finns några slutsatsparagrafer kring detta.

Det som framför allt diskuterades kretsade kring att man ska upprätta ett mottagningskontor någonstans inom EU. Det fattas beslut om detta lite senare i berörd rådskonstellation. Kommissionen redogjorde lite grann för det samarbetet. Man försöker samarbeta med till exempel Turkiet när det gäller flyktingar och migranter och hur det samarbetet kan stärkas. Vi försöker få till stånd ett samarbete med Libyen. Det är av naturliga skäl inte helt enkelt. Men det är ett centralt land i det sammanhanget. Tobias Billström har vid flera tillfällen försökt fördjupa kontakterna där och hitta ett arbetssätt.

Vi pratade också om hur vi i fortsättningen ska kunna ha en solidaritet i de här frågorna och hjälpa och stötta varandra. Det är ganska självklart, men det bygger på att varje medlemsland har ett mottagningssystem som fungerar. Man får hjälpa en del länder att bygga upp ett sådant.

Vid decembertoppmötet, tror jag, kommer det att handla väldigt mycket om migration. Då ska Stockholmsprogrammet antas, och inom ramen för det finns hel del migrationsfrågor. Samtidigt är migrationsfrågorna väldigt långsiktiga. De handlar om utveckling, handel, samarbete och så vidare på mycket lång sikt. De kommer säkert att leva kvar som en dominerande punkt på EU:s agenda de närmaste åren.

Det var en diskussion som mest handlade om läget, och man uppmanar kommissionen att titta vidare på hur Frontex kan användas och stärkas och att återkomma till detta i början av nästa år. Det fattades inte så mycket beslut på det området.

Anf. 44 CHRISTER WINBÄCK (fp):

Herr talman! Det känns bra att man tar frågan på allvar och arbetar vidare med den. Det handlar om att skapa trygghet för alla de flyktingar som är på väg från länder med oroshärdar, ekonomisk kris och annat. Men det handlar också om att se till att skapa samarbete inte bara i EU utan också med de länder som ligger utanför EU och som många av flyktingarna kommer ifrån så att vi kan känna att vi har en bra dialog med de länderna.

Jag tycker att det är bra att statsrådet konstaterar att samarbetet går framåt och att det kommer att ta en bra bit av decembermötet vad gäller Stockholmsprogrammet att diskutera de här frågorna. Jag vill bara stämma in i att det är bra att det tas på allvar.

Anf. 45 IRENE OSKARSSON (kd):

Herr talman! Även jag instämmer i att det är glädjande att se att vi är på gång i det arbete som måste vara det mest spännande man kan ägna sig åt för tillfället.

Ett par andra frågeställare har berört delar av det jag hade tänkt fråga om, så jag ska inte upprepa frågor som rör skog och flyktingmottagande utan snarare be att få en vidarebeskrivning av det som handlar om hur vi skapar en tillit bland de länder som känner sig som de minst privilegierade i vår värld vad gäller möjlighet att bidra i det här arbetet. Det är de länder som här står nämnda som de minst utvecklade länderna.

Hur skapar vi tilltro till att det vi nu är på väg att genomdriva också ska kunna hända, att vi får med oss alla de här länderna på vagnen?

Det har sagts att man vill se ett forum på hög nivå med FN som förebild för att just hitta former för den ekonomiska strukturen. Är alla EU-länder överens om detta? Står EU enat bakom vår statsminister i de här frågorna? Det är oerhört viktigt att dessa länder känner sig trygga med vad vi nu föreslår.

Anf. 46 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Tack för frågan! Det är egentligen en mycket svår fråga att svara på, för alla utvecklingsländer har inte helt och fullt samma syn. Ibland låter det som att alla är helt eniga, men sedan visar det sig att det finns ganska stora skillnader mellan de allra mest fattiga och utsatta länderna och de som ibland kallas utvecklingsländer men som, vilket jag sade tidigare, har en ganska kraftig tillväxt och stor potential och teknisk kompetens att ta en hel del av det här ansvaret själva.

Det finns liksom inte en strategi för alla andra, utan man får försöka bryta ned detta. Vi hade till exempel ett möte med Brasilien för inte så länge sedan och med Sydafrika, och nu blir det möten med Indien och Kina. Det är lite olika strategier där.

Det är klart att det handlar väldigt mycket om tillit. Och det handlar om att just de allra mest utsatta länderna, också ekonomiskt, i många fall kommer att vara de länder som drabbas hårdast av klimatförändringarna och en temperaturhöjning. Det handlar om att vinna deras tillit och säga: Ja, vi är beredda att hjälpa till. Men vi ska inte villkorslöst pytsa ut pengar utan styra dem till projekt som handlar om att bevara skogen, som vi har talat om tidigare, att hitta olika typer av tekniker och teknologier som gör att de också kan utvecklas men på ett miljövänligt sätt, att hitta

energianvändning som är mindre resurskrävande och så vidare. Där kan vi bistå med pengar men också med tekniköverföring och kunskapsöverföring. Det är ett samtal som ständigt pågår. Jag håller helt med frågeställaren om att det här är oerhört viktigt, för det bygger mycket på tillit. Jag tror inte att det var det som Irene Oskarsson avsåg med frågan, men det är som sagt en splittrad bild av de andra länderna. Man får närma sig dem lite grann var för sig, och det försöker vi också att göra.

Anf. 47 IRENE OSKARSSON (kd):

Herr talman! Tack för svaret! Det är en oerhört stor skillnad på de här länderna inbördes. Därför kan man inte, precis som statsrådet nu sade, se dem som en grupp för sig utan hantera dem på olika sätt.

Det finns en annan viktig punkt, som också har diskuterats, nämligen skogen. Men när det gäller markanvändningen i stort finns det en diskussion i rådet om att det inte bara handlar om skogen utan om hur vi hanterar all vår mark för att kunna producera bland annat den mat som vi kommer att behöva framgent. Finns också de diskussionerna med i det här sammanhanget i ett globalt perspektiv, alltså åkermarken i första hand?

Anf. 48 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Ja, det gör de naturligtvis. Men detta diskuterades inte på toppmötet i förra veckan, utan det är diskussioner som förs inte minst i miljöministerkretsen och i arbetsgrupperna. Diskussionen är i allra högsta grad närvarande. Men detta diskuterades inte just i torsdags och fredags utöver de mer generella skrivningarna som jag tidigare har refererat till.

Anf. 49 MAX ANDERSSON (mp):

Herr talman! Tack, ministern, för en bra föredragning, ännu en återrapport från ännu ett toppmöte!

Jag vill börja med att gratulera till Östersjöstrategin. Det är bra att man har fått igenom den. Man har visserligen inte fått några nya pengar. Men när ett ordförandeland gör en så viktig fråga till sin hjärtefråga och säger att snälla, kan vi inte få en bättre samordning här, vi begär inga nya pengar, vore det väl underligt och totalt fiasko om man inte hade fått igenom Östersjöstrategin. Det gläder mig att regeringen lyckades få igenom den. Det är bra.

Jag tänkte tala om en annan fråga, och det är klimatfinansieringen. En av kärnfrågorna inför de globala klimatavtalen är hur vi ska få med oss syd på att minska utsläppen. Det här handlar inte om stöd och om bistånd. Det handlar om skadestånd till dem som drabbats hårdast av klimatförändringarna från de rika länderna som har ställt till klimatkrisen genom att släppa ut så mycket koldioxid de senaste århundradena.

Jag har läst rapporteringen i svenska medier och i andra länders medier, och jag är minst sagt förbryllad. Här talar regeringen om att man har löst finansieringsfrågan, att man har nått enighet, att klimatpaketet är färdigt. Men i internationella medier talas det inte om enighet. Där säger journalister: Man har skjutit de svåra finansieringsfrågorna på framtiden. Man talar om att en rättmätig andel är vi beredda att betala under förutsättning att ...

Jag vill fråga ministern: Varför skiljer sig rapporteringen från toppmötet mellan svenska medier och internationella medier så oerhört mycket?

Anf. 50 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Jag tänkte först att jag skulle tacka för berömmet men förstod sedan att det inte var något beröm, så det gör jag inte.

Frågan om hur Östersjöstrategin ska finansieras är den vi håller på att kämpa med. Att tala om skadestånd tror jag inte är ett särskilt konstruktivt inlägg i debatten. Vi har sagt att vi ska stå för en stor del av kostnaderna när det gäller de allra mest utsatta länderna genom bistånd, teknologiöverföringar och olika typer av stöd, så att de också ska kunna genomgå en utveckling men som är mer energisnål och mer miljö- och klimatsmart, och det ska vi göra.

Jag läser också ganska många europeiska tidningar och tycker ändå att bilden är ganska samstämmig. Nej, vi har inte satt en prislapp på hur mycket EU ska betala. Det trodde vi inte skulle vara möjligt. Vi har enats om att stå fast vid EU:s ledarskap när det gäller att återigen bekräfta principen som vi vet att Miljöpartiet ofta återkommer till i EU-nämnden, nämligen att vi ska gå upp till 30 procent om det blir ett globalt avtal. Vi tror på siffran 100 miljarder, som kommissionen har presenterat, och att det kommer att behövas 5–7 miljarder i en kort startfas. Vi bekräftar de här siffrorna som tidigare bara har cirkulerat. Det är ett steg i sig. Sedan har vi inte enats om exakt hur mycket Tyskland, Frankrike, Bulgarien och Sverige ska betala, och det trodde vi heller inte att vi skulle göra. Vi har heller inte ställt i utfästelse att vi skulle kunna lösa detta redan på det här toppmötet. Men vi står fast vid mandatet. Att vi har tydliga fördelningsnycklar och en tydlig politik återspeglas också i de medier som jag har läst.

Anf. 51 MAX ANDERSSON (mp):

Herr talman! Jag vill bara förtydliga att Miljöpartiet anser att vi bör se till att minska utsläppen med 40 procent fram till år 2020, så att vi verkligen kan vara säkra på att undgå att vi spräcker tvågradersmålet.

Det finns saker i klimatöverenskommelsen som är värda att berömma, ja. Men jag tycker att regeringen, och framför allt alliansledamöterna, överdriver något fruktansvärt när man talar om ett historiskt toppmöte och en historisk framgång.

När det gäller finansieringen behövs det 100 miljarder. EU har efter hårda strider på toppmötet, där bland annat Merkel inte ville att man skulle nämna några siffror alls, fått toppmötet att notera hur mycket kommissionen vill att vi ska betala. Kommissionen har pratat om 2–15 miljarder. Hur de 2–15 miljarderna ska finansieras råder det ännu ingen enighet om.

Jag måste säga att 2–15 miljarder är ett väldigt brett spektrum.

Anf. 52 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Jag vet att Miljöpartiet tycker att vi ska gå ännu längre. Sverige har också gått längre på nationell nivå. Att höja de europeiska ambitionerna innan vi ens vet om vi får med oss några andra aktörer i världen kan vi göra, men då blir det bara vackert prat. Det är inte ett särskilt effektivt sätt om vi vill komma till en internationell förhandling som är seriös och där vi vill uppnå någonting. Sverige kan ställa krav på minskade utsläpp med 90 procent, men om inget annat land står bakom det har det inte särskilt stor effekt.

Vi står för en mikroskopisk del av de globala utsläppen. Därför har vi valt att jobba så här. Max Andersson har ju många gånger varit med och lyssnat på rapporter från otaliga möten i EU. Det är så man jobbar; man bekräftar, man noterar, man arbetar sig långsamt framåt. Siffror som tidigare bara har cirkulerat slås fast och som 27 länder står bakom.

Visst, det är ett lite brett spann. Jag håller med om det. Det hade varit roligt om vi hade kunnat minska det ytterligare. Det var inte möjligt. Men vi har ändå slagit fast siffrorna som EU aldrig tidigare har sagt sig stå bakom. Det har varit beräkningar från kommissionen. Nu står de i slutsatserna, och vi är beredda att utifrån dem ta vår skäliga del. Vi är också beredda att titta på den interna bördefördelningen genom den arbetsgrupp som precis har tillsatts. Jag tycker ändå att det är ett mycket stort steg på väg.

Anf. 53 CARINA OHLSSON (s):

Herr talman! Det här kanske i alla fall till en början låter som ett hyllningstal, och flera sådana har vi hört här.

Jag vill börja med att berömma statsrådet Malmström och betona det som står i slutsatserna, att Europeiska unionen mer än någonsin tidigare är fast besluten att spela en ledande roll och bidra till att ett globalt, ambitiöst och övergripande avtal kommer till stånd.

Det är med anledning av det som man känner sig bekymrad när man läser TT-meddelanden från USA. Statsministern verkar inte riktigt vara inne på samma sak, utan man kan läsa där att han inte heller väntar sig ett internationellt legalt bindande avtal om klimatet i Köpenhamn. Det skulle jag vilja ha utvecklat. Vi har ju sett den här tudelningen tidigare med finansministern som är mer pessimistisk och miljöministern som är optimistisk. Vi får hoppas att den optimistiska delen är den som vinner till slut och får rätt.

Jag skulle vilja ha lite kommentarer från statsrådet om det här, alltså om vad som är regeringens förhoppning och vad man ska ta till för att verkligen få bindande avtal. Det handlar också om USA:s roll, för det kan man också läsa i slutsatserna om, och då antar jag att man bland annat talar om USA när det står att andra utvecklade länder också bör visa sitt ledarskap. Man har också varit, tycker jag, lite undfallande mot USA och Obama och nästan sagt att de inte haft så lång tid på sig med den ledning som de nu har för att kunna nå bindande överenskommelser, och det tycker jag är lite för vagt. Jag tycker definitivt att USA också måste ställa upp och inta den ledande rollen. Jag skulle alltså vilja ha lite kommentarer från statsrådet när det gäller detta.

Anf. 54 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Det är väl lite av miljöministrarnas roll att vara optimister och finansministrarnas roll att vara pessimister i alla frågor! Det är kanske så arbetsfördelningen går till, och så möts man på mitten.

Det är klart att vårt mål är att nå ett komplett avtal som är globalt bindande i Köpenhamn. Det är vårt mål. Det är statsministerns mål också.

Är det möjligt? Nej, jag tror inte att det är möjligt att nå ett komplett, färdigförhandlat, globalt, bindande avtal i Köpenhamn. Jag tror inte att någon tror det längre. Men att nå en bra bit på vägen är naturligtvis ambitionen. Inte heller i Kyoto blev det totalt färdigt, utan det pågick ju efterförhandlingar under mycket lång tid efteråt, men man fick en ramöverenskommelse som var ledande för samtalen och förhandlingarna efteråt.

Jag hoppas naturligtvis att vi ska nå så långt som det någonsin är möjligt. Det återstår 34 dagar, men kommer det att vara en totalt färdig, helt klar lösning att sjsätta? Nej, troligen inte. Det tror jag att både miljö- och finansministern är överens om.

Vi har sagt vid flera tillfällen – jag har hört statsministern säga det också offentligt, och han har blivit citerad i många internationella medier – att vi inte tycker att det som har kommit hittills från USA är tillräckligt. Det är inte bra nog om vi ska uppnå målet som vi har på två grader.

Sedan vet vi ju att amerikanerna har svårigheter att få igenom förslag i senaten till exempel. Det är en verklighet vi inte kan blunda för, men det är klart att vi tycker att de ska ta sin del av ansvaret. USA är det land som står för en mycket stor del av utsläppen, och därför är det rimligt att de tar det ansvaret, och jag är helt säker på att just nu som vi talar diskuterar man detta i Washington, och det kommer att fortsätta. Det gäller även andra länder. Det gäller Australien, det gäller Ryssland, det gäller Japan – där det som sagt kommer positiva signaler – och det gäller Nya Zeeland och så vidare. De ska också ta sin del av ansvaret för detta.

Det vi har sett hittills är inte tillräckligt, men vi har naturligtvis inte gett upp ännu. Det återstår 34 dagar.

Anf. 55 CARINA OHLSSON (s):

Herr talman! Tyvärr tyckte jag nu att statsrådet backade lite. Jag kan förstå om man inte kommer att lösa hela klimatfrågan för all framtid nu, för så kommer det inte att vara. Man kommer att få hålla på med den så länge som både jag och Cecilia Malmström lever, det är jag helt övertygad om, och därom tror jag att vi är överens. Men ambitionen måste väl ändå vara att man ska få ett avtal till stånd i Köpenhamn, och där hoppas jag att regeringen inte slirar. Det finns olika uttalanden här, och det är det som jag skulle vilja ha ett klagörande om, och vad man kommer att kunna spela in då, och också kanske att man väger ihop de frågor som diskuterades nu på toppmötet med den finansiella krisen och klimatkrisen. Man kan faktiskt väga ihop dem och se att man faktiskt gör finansiella vinster också om man investerar i klimatförbättrande. Där har vi ju en del erfarenhet från svenskt håll, så jag hoppas att man kan använda sig av det för att verkligen komma längre. Jag hoppas att EU-ministern inte backar här.

Anf. 56 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Nej, vi har absolut inte gett upp, och det som Carina Ohlsson sade här på slutet är oerhört viktigt, för här finns det beräkningar – de är fluffiga, men det är miljontals jobb som kan skapas! Det är gröna jobb, och det är miljontals kronor som vi kan tjäna på att göra gröna investeringar och skapa gröna jobb och gå över till mer grön energianvändning. Det här är absolut en tillväxtbransch, och det måste vi vara noga med att framhålla.

Sverige har en hel del erfarenheter, och i andra länder har man andra. Det är oerhört viktigt att det spelar in att det också är lönsamt att satsa klimatsmart trots den finansiella krisen som slår hårt men är temporär. Det är inte bara ett åtagande, utan det kommer att vara lönsamt. Det är absolut viktigt att framhålla detta. Det gör vi, men jag skulle kanske ha varit ännu tydligare med detta tidigare.

Vi har naturligtvis inte gett upp inför Köpenhamn. Vi kommer att satsa på att få ett så bra avtal som det någonsin är möjligt. Ända fram tror jag tyvärr inte att vi kommer att nå, utan det kommer att återstå en hel del arbete. Men naturligtvis: Ett så ambitiöst avtal som det någonsin är möjligt är vår ambition.

Anf. 57 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m):

Herr talman! Jag tror att det var många som trodde inför det svenska ordförandeskapet att det skulle bli en ganska händelsefattig tid mot bakgrund av att EU-kommissionen är stadd i förnyelse, EU-parlamentet har precis kommit på plats och så vidare. Därför tror jag att det är med en innerlig stolthet som alla svenskar nu känner att Sveriges ordförandeskap spelar en så pass viktig roll i de stora frågorna. Jag tänker bland annat naturligtvis på klimatfrågan, Östersjöfrågan och Lissabonfördraget.

Det jag tänkte fråga statsrådet om handlar om invandrings- och asylpolitiken som också var en del av toppmötet. Där sägs bland annat att man nu arbetar för en bred, framsynt och övergripande EU-politik för migration etcetera. Stockholmsprogrammet som ska antas i december är en aktiv del i detta. Asyl- och migrationsfrågorna är ständigt föremål för diskussion i vårt land, och mot den bakgrunden skulle jag vilja fråga statsrådet: Kommer Stockholmsprogrammet i någon mån att förändra den svenska migrationspolitiken som det ser ut just nu? Det är fråga ett.

Fråga två är: Ett fullt genomfört europeiskt asylsystem med ett förstärkt Frontex och där man starkare involverar ursprungsländerna och transitländerna – kommer det att ha någon effekt för Sverige?

Anf. 58 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Ja, det är en svår fråga att svara på. Målet är på lång sikt är att vi ska upprätta en gemensam asyl- och migrationspolitik inom EU, och med Lissabonfördraget på plats blir det också beslutsmässigt möjligt att göra det då man går över till majoritetsbeslut. En bra bit på vägen kommer vi genom Stockholmsprogrammet, men inte ända fram. Som jag sade tidigare lever de här frågorna kvar. Där har vi fortfarande lite olika målsättningar.

Jag tror att migrationsministern vid upprepade tillfällen både i kammaren och på andra ställen har sagt att det också är viktigt att det finns ett tydligt regelverk när det gäller legal migration. En anledning till de här

fruktansvärda olyckorna som inträffar med människor som färdas på farliga farkoster över Medelhavet och där alla kanske inte kommer fram är ju att det inte finns några legala vägar att komma till EU. Vi måste hitta dessa.

Det måste bli möjligt att komma till EU legalt även om man inte i strikt Genèvekonventionsbemärkelse är asylsökande eller flykting. Det måste finnas möjlighet att komma hit ändå. Vi kommer att ha behov av arbetskraftsinvandring på sikt i Europa. En del länder har det redan nu, och andra länder kommer att ha det på sikt. Det är en fråga som i så fall kommer att få betydelse för Sverige och för de andra länderna. Men där är vi inte ännu. Det finns ju, som vi har redogjort för här tidigare, lite olika syn på detta där en del länder framför allt tycker att man kortsiktigt måste försöka få ordning och få bort människor som kommer. Vi säger att tvärtom måste vi hitta ett legalt sätt att hantera detta. Det kan säkert få konsekvenser. Den gemensamma migrationspolitiken innebär ju också att människor inte kan söka asyl i flera länder, utan ett ja är ett ja och ett nej är ett nej oavsett vilket land man är i.

Anf. 59 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Jag måste börja med att säga att jag också ska tacka för rapporten. Det är en bra rapport. Den är som rapporter från Europeiska rådet brukar vara. Det är ömsom vin ömsom vatten. En del var väntat, till exempel det med Östersjöstrategin. Den är vare sig historisk eller speciell, utan den är som rapporter brukar vara. Jag tycker att det finns anledning att säga det i det här sammanhanget på grund av allt fjäsk som kommer från den andra sidan.

Rådet gjorde en lägesbedömning vad gäller den ekonomiska och finansiella situationen liksom sysselsättningen. Då underströks särskilt behovet av att förbereda en samordnad exitstrategi för de brett upplagda stimulanspolitiska åtgärderna, när återhämtningen är återställd.

Jag undrar därför: Vad sade man i lägesbedömningen? Exitstrategier är bra, men hur bedömer man nuläget när det gäller arbetslöshet och ekonomisk kris?

Anf. 60 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Även om vi ser en återhämtning finns arbetslösheten förstås kvar och kommer under lång tid att finnas kvar i flera länder. Det är en fråga som fortlever och som man tar på mycket stort allvar.

Exitstrategierna är viktiga, och där hänvisar man i någon formulering till finansministrarnas möte i Göteborg då dessa frågor diskuterades. Man betonar vikten av att det fortfarande behövs extra åtgärder, men så småningom måste man också börja tänka på hur man tar sig ur detta. Om vi inte gör det drar vi på oss stora underskott, vilket drabbar dem som redan är mest utsatta i samhället. Det är framför allt för deras skull vi måste börja tänka på att få de offentliga finanserna i ordning.

Det diskuterades alltså på finansministrarnas möte. Det diskuteras också, mycket kort, på rådet. Man har i många olika rådskonstellationer diskussioner om Lissabonstrategin, som det ska antas en ny variant av i mars nästa år. Där har arbetslösheten kommit att bli en mycket viktig faktor. Det handlar om hur vi långsiktigt ska rusta våra ekonomier både för att komma ur kortsiktiga kriser och långsiktigt se till att vi är mer

konkurrenskraftiga, att människor är anställningsbara på ett annat sätt till exempel genom investeringar i utbildning och livslångt lärande.

På så sätt kommer dessa frågor in, men det var ingen längre diskussion om just den här frågan på toppmötet.

Anf. 61 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Även om den inte diskuterades undrar jag hur man ska göra för att fler länder ska klara konvergenskraven. Vi var ett gäng från EU-nämnden som under förra veckan var i Spanien. Där var de väldigt oroade över sin ekonomiska situation, över att de hamnat så långt utanför. Nu är Spanien inte det allra bästa exemplet eftersom de så att säga har en ekonomisk kris i en ekonomisk kris.

Det finns ett antal länder som har hamnat utanför. Vad är strategin från det svenska ordförandeskapets sida för att så fort som möjligt åter få dem att klara konvergenskraven? Det är ganska många som nu har hamnat utanför, och resan kommer nog att bli rätt lång innan de når ända fram.

Anf. 62 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Som Börje Vestlund säger är det många länder som har dessa problem. Det ingår i det arbete som inte minst finansministern gör att försöka knyta upp alla länderna i återtåget mot stabila finanser, att de inser att det behöver göras ett antal specialinsatser, särskilt i fråga om arbetslösheten. Man måste börja formulera dessa strategier, både vad gäller exitstrategierna och uppfyllandet av de krav som ställs inom stabilitetspakten. Det är ett konstant pågående arbete, inte minst inom finansministerkretsen.

Överläggningen var härmed avslutad.

2 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelse:

Interpellation 2009/10:28

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:28 Resurser till Naturvårdsverket för fullgörande av uppdrag
av Mats Pertoft (mp)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 8 december 2009.

Miljöministern har inte möjlighet att besvara interpellationen inom anvisad tid på grund av redan inbokade engagemang.

Stockholm den 27 oktober 2009

Miljödepartementet

Andreas Carlgren (c)

Enligt uppdrag

Magnus Blücher

Tf. expeditions- och rättschef

Prot. 2009/10:22

3 november

*Information från
regeringen*

Svar på interpellation

Anf. 63 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Gunvor G Ericson har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att få bort missbruk av energidrycker samt om jag är beredd att ta initiativ till åldersgräns vid försäljning av energidryck.

Jag vill börja med att säga att jag tycker att det är bra att frågan om energidrycker och de risker som är förenade med dessa medvetandegörs och diskuteras.

Ett flertal utredningar om energidryckernas effekter har genomförts av EU:s vetenskapliga experter liksom av experter i enskilda länder. Dessa har dock inte kunnat belägga att energidrycker skulle vara hälsofarliga och har därmed hittills inte signalerat behov av beslut i form av förbud eller åldersgränser.

Livsmedelsverket har dock mot bakgrund av vad som framkommit av genomförda utredningar tagit fram råd för konsumtion av energidrycker. Livsmedelsverket framhåller i dessa råd att de inte är lämpliga som törstsläckare, inte är lämpliga som vätskeersättning i samband med fysisk ansträngning och inte är lämpliga att kombinera med alkohol. I detta sammanhang vill jag också framhålla att Livsmedelsverket har i uppdrag att informera konsumenter, företag och andra intressenter i livsmedelskedjan om gällande regelverk, kostråd och andra viktiga förhållanden på livsmedelsområdet samt främja konsumenternas, särskilt barns och ungdomars, förutsättningar att göra medvetna val avseende hälsosam och säker mat.

Det finns många aktörer som på olika sätt kan påverka våra barns och ungdomars förhållningssätt till mat och dryck. Först och främst vill jag lyfta fram föräldrarnas roll. Föräldrarna är de viktigaste personerna i varje barns liv och för att förbättra möjligheterna för landets föräldrar att kunna ge sina barn en trygg och bra uppväxt har regeringen tagit fram en strategi för ett utvecklat föräldrastöd. Målet är att föräldrastöd, som exempelvis kan omfatta frågor om hur man som förälder kan förebygga missbruk av olika slag, ska kunna erbjudas alla föräldrar som känner att de har behov av ett sådant stöd till dess att barnet fyller 18 år.

Ett annat exempel på en viktig aktör är idrottsrörelsen som i enlighet med regeringens mål för idrottspolitiken ska arbeta för att främja en god folkhälsa. Statens bidrag till idrotten syftar bland annat till att stödja verksamhet som bidrar till att utveckla flickors och pojkars intresse och benägenhet för motion och idrott samt deras möjligheter att utöva inflytande över och ta ansvar för sitt idrottande. Ett ansvarsfullt idrottande innebär bland annat att uppmärksamhet riktas mot kostfrågor, exempelvis med avseende på konsumtion av energidrycker.

En annan central aktör är givetvis livsmedelsbranschen. Branschen har ett grundläggande ansvar såtillvida att de som producerar livsmedel också ska svara för att produkten är säker. I detta sammanhang vill jag också framhålla att jag fört dialog med företrädare för Livsmedelsföretagen och Svensk Dagligvaruhandel på temat hur näringslivet kan bidra till bättre matvanor. Genom dessa möten kom medverkande aktörer överens om att aktivt medverka i arbetet för att främja bra matvanor. Vi lyfte också gemensamt fram att det är särskilt viktigt att arbeta för bra matva-

nor hos våra barn och ungdomar eftersom många vanor grundläggs i tidig ålder. Jag avser också att i kommande dialog med branschen särskilt ta upp frågan om energidrycker för diskussion och erfarenhetsutbyte. Med avseende på livsmedelsbranschens förhållningssätt är det även viktigt att framhålla att flera enskilda butiker och butikskedjor tagit egna initiativ och infört restriktioner för försäljning.

Sammanfattningsvis vill jag framhålla att det i nuläget inte har bedömts finnas underlag för beslut i form av förbud eller åldersgränser. Det är dock av yttersta vikt att frågan fortsatt uppmärksammas hos alla de aktörer som på olika sätt kan motverka en ohälsosam konsumtion av energidrycker hos våra barn och ungdomar. Jag kommer att även fortsättningsvis noggrant följa frågan, bland annat med avseende på vad forskningen framgent säger om risker förenade med konsumtion av energidrycker.

Anf. 64 GUNVOR G ERICSON (mp):

Herr talman! Tack för svaret, får jag börja med att säga, även om jag kanske hade förväntat mig mer av en folkhälsominister som säger sig värna barnen. Vi är ense om vikten av debatt, men jag tycker inte att det räcker.

Energidrycker med taurin uppfattas av fler och fler som ett samhällsproblem. Som ministern nämnde har butiker själva, bland annat i Sandviken, tagit initiativ till 18 års åldersgräns. Det har skett efter vädjan från lärare då dessa tydligt märkt att elever blivit speedade, fått koncentrationssvårigheter och blivit oroligare. Flera leverantörer av energidrycker önskar dessutom nu lansera en koncentrerad energidryck som kallas shot. Det handlar om femcentiliterflaskor med samma mängd taurin och koffein som i burkarna.

Varför ska vi riskera barns hälsa innan det vetenskapligt går att belägga att energidrycker är hälsofarliga eller att de inte är det? Räcker det inte med de fall som har inträffat för att regeringen ska kunna använda försiktighetsprincipen?

Under det senaste halvåret har minst tre elever i Olofstorp kollapsat efter att ha druckit energidrycker. En högstadiekille kom till skolsköterskan med så svåra bröstsmärtor att han fick åka ambulans till sjukhus. Kombinationen av dåliga matvanor och stor konsumtion av energidrycker finns med i bilden i samtliga dessa tre fall.

Vad är då energidrycker? Några exempel vill jag ändå nämna för att man ska få en bild av vad det är: Red Bull, Battery, Burn, Monster Energy, Frank's Energy, Boost, Lipovitan-D. Det är burkar med starka färger och effekter i sin design för att appellera till styrka och häftighet.

De innehåller koffein, guarana, som är en koffeinliknande substans, taurin, som är en aminosyra, samt lite olika sockerarter och vitaminer, ofta vitamin B, som påverkar ämnesomsättning och nerver.

Halten koffein i dessa drycker är vanligen runt 80 milligram per enhet, vilket motsvarar en stark kopp kaffe. Intag över 300 mg koffein anses som farligt. Effekterna av kombinationen av koffein och taurin är inte helt klarlagda, men i höga koncentrationer, mer än fyra normala enheter energidryck, kan allvarliga medicinska biverkningar uppträda, såsom hjärtklappning, obehagskänslor och ångest. Allvarliga biverkningar som kramper, kollaps och hjärtarytmier har också rapporterats. Den

misstänks även kunna ge negativa effekter på centrala nervsystemet. I Läkartidningen beskrivs fyra fall av plötslig död vid en kombination med en relativt måttlig mängd alkohol.

Ministern säger i svaret att det inte finns tillräckligt vetenskapligt underlag. Men hur gamla är dessa undersökningar? Vilka personer har studierna genomförts på? Plötslig hjärtdöd hos vuxna friska män är inte samma sak som påverkan på barn och ungdomar eller till exempel diabetiker eller personer med njursjukdom. Mina frågor till statsrådet är alltså: Vilka är undersökningarna, hur gamla är de och vilka personer har de utförts på?

Anf. 65 FINN BENGTSSON (m):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret och interpellanten för en intressant och informationsrik interpellation, som belyser många viktiga faktaproblem på ett intressant och samtidigt allvarligt område. Jag tycker dock att statsrådets svar är väldigt uttömmande. Som folkhälsominister tittar man på det primära ansvaret för hur man ska nå barnen, som har varit i fokus för interpellationen i det här fallet. Man riktar det till dem som står närmast barnen. Det är inte Folkhälsoinstitutet, utan snarast föräldrarna och till exempel idrottsrörelsen, som ministern nämner. Det handlar inte minst om den dialog som förs mellan departementet och livsmedelsbranschen, som äger frågan.

Jag funderar lite grann när jag hör interpellantens önskemål om att rusa fram med en form av lagstiftning. Det handlar dels om att stävja missbruket, dels om åldersgränser. Jag funderar över den försiktighetsprincip som interpellanten själv nämner. Det är alldeles riktigt att marknadsföringen ibland kan vara aggressiv. Innehållet kan ha medicinska konsekvenser som är direkt läkemedelsliknande, vilket gör att det är allvarligt och måste tittas på. Men om man reser ett varningens finger från lagstiftaren i oträngt mål är min uppfattning att det finns stor sannolikhet att barn och ungdomar snarast appelleras av detta och tycker att det kan vara intressant att hänge sig åt. Det är någonting som är lite förbjudet, i utkanten av det som är riktigt tillåtet. Man förstår kanske inte alltid de vuxnas resonemang kring det som kallas försiktighetsprincipen. Det kan vara en lockelse.

Det tillvägagångssätt som departementet föreslår är att man riktar informationen till barnen på ett lämpligare sätt än genom myndighetens krav på lagstiftning via oss lagstiftare och också informerar dem som hanterar närheten till barn och ungdomar på ett sunt sätt om risker men kanske även vissa fördelar som kan finnas och på det sättet får mer balanserad information kring nya produkter.

Herr talman! Jag tar upp den här frågan för att det gäller en generell princip. Det sakunderlag som interpellanten lägger fram är ett observandum om försiktighet som jag förstår att livsmedelsbranschen har tagit till sig av. Ministern för en dialog för att följa utvecklingen. Jag känner mig trygg. Men framgent kan man tänka sig en rad andra områden där vi lagstiftare hela tiden griper till lagstiftningsvapnet stödda av en folkhälsoprincip generellt. Det kan riskera att de utsatta grupperna, framför allt barn och ungdomar, snarast appelleras och dras in i intresse av att vilja fördjupa sin kunskap om den här typen av droger.

Detta är i mångt och mycket det beteende som styr det som vi kallar narkotikareglerade preparat. Det är klart att vi här konsekvensmässigt har sett att det medicinska allvaret bakom sådana produkter gör att de måste hamna under lagstiftning. Men vi ska inte bortse från att en negativ sidos-effekt kan vara att de väcker intresse och experimentlystnad i barn- och ungdomsåren, vilket inte nödvändigtvis är produktivt. När det kommer nya produkter, i det här fallet livsmedelsprodukter, måste man bedöma när och var lagstiftaren ska in och sätta ned foten.

Herr talman! Sammanfattningsvis är bedömningen som har gjorts av statsrådet i hennes svar i synergi med vad jag tycker. Jag skulle vilja ställa en fråga till statsrådet. Borde departementet be Läkemedelsverket att titta över de nya läkemedelsliknande effekter som kan finnas i samband med vissa innehåll i de här produkterna? Jag vill även rikta en fråga till interpellanten. Ser du någon risk med en överdriven förbudsiver som kan vara kontraproduktiv mot det egentligen goda syftet att hindra barn och ungdomar från att överkonsumera den här typen av nya produkter?

Anf. 66 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Det är viktigt att först säga att hela livsmedelssektorn är harmoniserad av EU. Det är därför vi hänvisar till EU:s undersökningar på ett flertal områden. Så sent som 2009, alltså i år, publicerade Europeiska livsmedelssäkerhetsmyndigheten, Efsa, sin senaste utredning, som handlade om energidrycker. Det är alltså en mycket färsk studie. Den har samlat ihop den forskning och det kunskapsunderlag som finns tillgängligt. Deras slutsats är att ingen av de studier som de har tittat på eller de utredningar som har utförts har påvisat hälsofara. Det är den tillgängliga kunskap vi har i dag. Om man ska tala om så kraftfulla instrument som lagstiftningen utgör är det viktigt att vi bygger det på vetenskaplig grund. Den grunden finns inte via Europeiska livsmedelssäkerhetsmyndigheten. Det är naturligtvis skälet till att jag fortsatt kommer att arbeta med frågan, följa den noga och jobba på frivillig basis gentemot olika aktörer, inte minst branschen själv. Men för lagstiftning tycker jag att man måste ha ett klart vetenskapligt faktaunderlag.

Interpellanten åberopar ett antal svenska studier och debattartiklar. Låt mig kommentera dem något. Jag har varit i kontakt med en av de personer som är medförfattare. Jag tror att interpellanten ibland drar lite för långtgående slutsatser av det som beskrivs. Exempelvis gäller det artikeln i Läkartidningen som handlade om fall med svåra symtom som eventuellt hade samband med energidryck. Interpellanten åberopar att det här skulle handla om nya fall. Så är inte fallet. Det är kända fall. Inget av de här fallen har visat något samband mellan ohälsa och energidryck. Man skrev artikeln för att få in rapportering av fler fall, vilket inte skedde. Det blev inga ytterligare sådana fall inrapporterade med anledning av artikeln, vilket är positivt i sig. Det är Ulla Beckman Sundh som vi har haft kontakt med.

I rapporten som åberopas, pilotstudien som publicerades sommaren 2004, var det tio friska försökspersoner som fick rubbad hjärtrytm. Det var en studie som delfinansierades av Livsmedelsverket. Det finns brister i den studien. Den har ingen kontrollgrupp. Det är en liten förstudie. Man kan inte dra några givna slutsatser. Men jag skulle vilja säga att det är väldigt intressant att fortsatt göra den typen av studier och kanske i större

omfattning, så att vi kan få ett vetenskapligt underlag att grunda våra slutsatser på. Den här studien har inte ett sådant utfall att vi kan dra några vetenskapliga slutsatser.

Slutligen kommer jag till den text i interpellationen som handlar om de två ämnena koffein och taurin, som interpellanten berörde i sitt inlägg. Det är fyra fall som beskrivs i Läkartidningen. Där säger Ulla Beckman Sundh att det inte finns något samband i dessa fall. Det är fråga om eventuella samband, och det kan handla om rent slumpmässiga händelser.

Det är viktigt att vi har vaksamhet över den här frågan. Men det är också väldigt viktigt att vi tittar på vilka fakta som finns som visar att vi har skäl att tala om den typen av kraftfulla instrument som lagstiftning innebär.

För min del som folkhälsominister är det väldigt viktigt att bygga politik på det som finns av vetenskapligt underlag samt att följa de frågor som ger skäl för en framtida oro. Det är därför jag har hanterat frågan på det här sättet.

Anf. 67 GUNVOR G ERICSON (mp):

Herr talman! Det är alltid problematiskt att följa eller vänta in forskningen till dess att man kan belägga något. Det gäller inte minst frågan om klimateffekter.

Jag delar naturligtvis helt ministerns uppfattning att åtgärder ska vila på vetenskaplig grund. Försiktighetsprincipen utgår från att man kanske måste vidta åtgärder i väntan på att man får kunskap. Det är min ingång till detta.

Jag tog upp att energidryckerna innehåller taurin – som är en semi-essentiell, det vill säga livsviktig, aminosyra – för att det finns frågetecknen kring det. Det är till exempel direkt olämpligt för diabetiker att inta energidryck på grund av de grundläggande funktioner som taurin har med att reglera vätskebalans och blodsockernivå i kroppens celler. Det påverkar även hjärtrytmens reglering.

Halten taurin i en burk energidryck är överdrivet högre än vad den är i andra livsmedel i vår normala kost. Det är riktigt att det saknas forskningsstudier om vad som händer i kroppen vid intag av stora mängder taurin. Men jag fick inte svar på min fråga. Jag fick svar på hur gammal forskningen är, där man hänvisar till EU:s livsmedelsmyndighet Efsas senaste utredning, men inte på hur gamla studierna i sig är. Att Efsa har samlat det i en rapport år 2009 säger inte någonting om vilka det var som undersöktes och när studierna gjordes.

Jag håller med om att det behövs mer forskning. Är ministern beredd att säga det i dag och ta ett sådant initiativ till en ökad rapportering vore jag väldigt glad. Skolorna i Sverige rapporterar om detta. Jag tror att många skolsköterskor skulle bli väldigt glada om de fick möjlighet att göra en större studie på detta. Vi vet också att många rapporterar sömnsvårigheter, och stora mängder koffein och socker ger en snabb energikick.

Säkra produkter är en del av folkhälsoarbetet. Det är bra att Livsmedelsverket ger råd. Men råd hjälper inte om informationen inte når konsumenterna. Burkarna behöver till exempel inte längre märkas med varningstext enligt EU:s regler. Det räcker med texten ”hög koffeinhalt” och

att koffeinhalten anges. Tidigare fanns det skyltar med varningstext, men det gör det inte längre i butikerna.

Det målområde som är målområde 5 lyder Sunda och säkra miljöer och produkter. Det är något som vi tillsammans här i riksdagens har beslutet om. Det innebär att vi ska verka för säkra produkter, och det är en folkhälsofråga. Riskerna med energidrycker och den ökade användningen som nu sker är varningssignaler som borde tas på allvar.

Ministern hänvisar till idrottsrörelsen och säger sig vilja följa fråga. Idrottsrörelsen, föräldrar och livsmedelsbranschen ska hantera det. Ja, visst, det är jättebra. Men det finns också ett politiskt ansvar för målområdet om sunda och säkra produkter. Det borde ministern som har ansvar för folkhälsofrågor inom regeringen ta. Hon borde också lyssna på skolhälsovården och ge den uppdrag att rapportera incidenter för att få in underlag. Det är angeläget att vi får ytterligare kunskap om detta.

Vi kunde införa en åldersgräns tills vi vet om det är farligt eller inte. Man kan göra det temporärt. Ni tycker att det är ett kraftfullt instrument. När jag hör Finn Bengtssons resonemang låter det som 70-talets diskussion om förbudet för ölförsäljning. Jag kan inte låta bli att dra den parallellen. Vid alla former av missbruk har tillgänglighet stor betydelse. Så är det även med energidryckerna.

Anf. 68 FINN BENGTSSON (m):

Herr talman! Låt mig koppla på där interpellanten avslutade. Hon menade att det var en likhet med något slags slapphet när det gällde öldistribution visavi ungdomar under 70-talet.

Vi kan konstatera att en av huvudingredienserna i sportdryckerna är koffein. Vi kan också lite lakoniskt konstatera att hela svenska vuxna befolkningen är koffeinister. Vi är koffeinister. Vi kan ha vilken åsikt vi vill om det. Men skulle vi sluta dricka kaffe skulle vi få abstinenssymtom. Detta är ett gift som vi stoppar i oss.

Vi har ett förhållningssätt till kaffe som gör att vi hanterar det på ett rimligt sätt. I den processen kommer barn och ungdomar att också vänja sig vid koffeinet i kaffe eller i te. Här har vi ännu så länge inte någon lagstiftning som säger att vi ska märka kaffeprodukterna med exakt hur mycket de innehåller av koffein så att man ska kunna ta ställning till det när man dricker sin kopp. Här handlar det mer om ett sunt förhållningssätt till en dryck med direkta läkemedelsliknande effekter.

Jag står helt bakom ministerns klokskap när det gäller att döma av forskningen i dag. Alla de ämnen som nämns här kan naturligtvis i provröret visa sig ha många olika effekter. Men den sammantagna effekten i en levande kropp, i en mekanism som fungerar, är långt ifrån det som beskrivs av interpellanten.

Till exempel spelar det nästan ingen roll hur mycket vattenlösliga vitaminer man konsumerar om man har fungerande njursystem. Däremot är fettlösliga vitaminer farliga. När det gäller till exempel taurin är det som nämnts en aminosyra som är en beståndsdel i våra vanliga äggviteämnen. Det är en beståndsdel som normalt hanteras om man inte har en särskild sjukdom som gör det svårt att hantera taurin. Om det vet vi att det naturligtvis finns vissa riskgrupper. Men de kan löpa risk inte bara från energidrycker utan från allt taurininnehållande material. Även här behöver man titta på det.

Slutligen riktade jag en fråga till statsrådet. Jag är säker på att Livsmedelsverket som följer frågan också har en kontakt med Läkemedelsverket. Men jag tror kanske för debattens skull att det kunde vara nyttigt om Läkemedelsverket fick döma av just den bedömning som ministern gör, och vi därmed kunde bilägga saken.

Anf. 69 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! I vilken utsträckning som Läkemedelsverket varit involverat vågar jag inte säga. Det är naturligtvis en fråga som jag får titta vidare på. Det kan finnas skäl att också blanda in Läkemedelsverket.

Jag blir lite orolig över att interpellanten så tydligt tycker att man kan se förbi den vetenskapliga grunden för att vidta åtgärder. Det är skillnad på vilka åtgärder man vidtar när man har en god vetenskaplig grund och vilka åtgärder man vidtar i väntan på det.

Det är inte så att regeringen sitter med armarna i kors i den här frågan. Vi har tvärtom gjort en hel del saker. Vi har bland annat inlett, just med tanke på säkra och sunda livsmedel, god kost och fysisk aktivitet, ett samarbete med branschen och handeln för att få upp frågor på bordet inte minst när det handlar om barn och unga.

Frågan om att inte ha en åldergräns är för övrigt inte en isolerat svensk fråga. Vi har ett EU-samarbete. Livsmedelsbranschen är EU-koordinerad. Det innebär att allting som kan tänkas vara konkurrenshämmande också måste genomgå en avstämning i förhållande till EG-rätten.

Detta skulle kräva ett samarbete inom EU, vilket jag tror är fullt möjligt och intressant att få till den dag vi har en vetenskaplig grund för det. I avvaktan på den kan vi föra samtal om frågorna och följa utvecklingen i respektive medlemsland. Men att lagstifta om åldersgränser i det skedet är en fråga som är för tidigt väckt.

Jag vill gärna medverka till att öka kunskapsunderlaget i den här frågan. Att understödja forskningen är ett sätt att göra det. Att fortsatt föra en dialog med skolhälsovården och livsmedelsbranschen är andra sätt att göra det. Frågan förtjänar uppmärksamhet.

Vi vet inte vad det framtida vetenskapliga underlaget kommer att utvisa. Vi ser att det finns för få studier, för dåligt underlag och för få inblandade i de studier som hittills finns. I dag kan vi inte säga med säkerhet att detta utgör en ohälsorisk.

Det vi vet är att i stort sett varje livsmedel och varje dryck kan överkonsumeras. Att förhindra det är en fråga för handeln, branschen och de berörda myndigheterna. Det handlar här i första hand om Konsumentverket, som är ansvarig myndighet för reklam, och Livsmedelsverket, som är ansvarig för information till allmänheten.

Här kommer för övrigt snart nya kostråd för barn. I den revidering som pågår av de kostråden kommer bland annat koffein att tas upp som en följd av diskussionen om energidrycker. Det är en positiv nyhet.

Det är naturligtvis viktigt att involvera föräldrarna. När man uppfattar att man på någon ort har en överkonsumtion bland barn och unga av den här typen av drycker är det angeläget att man gör någonting. Jag ser positivt på de initiativ som livsmedelshandeln faktiskt har tagit på flera håll. Interpellanten nämnde några. Jag har en rad ytterligare exempel. Det händer ganska mycket på det området ute i landet just nu. Många av de

stora kedjorna har infört en 15-årsgräns för försäljning, och man kollar leg. Det tycker jag är positivt. Det visar att det finns ett ansvarstagande.

Detta är ett sätt att arbeta med frågan som man inte ska underskatta. Det är viktiga steg på vägen att skapa de lokala opinionerna och att se till att vår dialog från regeringens sida gentemot livsmedelshandeln och livsmedelsbranschen ger den typen av resultat. Kunskapsunderlaget behöver öka, och det försöker jag på alla sätt medverka till.

Anf. 70 GUNVOR G ERICSON (mp):

Herr talman! Att inte kunna belägga något är inte samma sak som att säga att det är ofarligt. Det är egentligen så att vetenskapen ger de svar som man har undersökt. Jag har fortfarande inte fått svar av ministern på vilka de här studierna är gjorda på. Är de gjorda på friska vuxna män eller är de gjorda på barn? Är de gjorda på patientgrupper som har problem med att konsumera höga halter av aminosyror, alltså till exempel diabetiker eller personer med njursjukdom?

Jag tycker att det är viktigt att ha en vetenskaplig grund att stå på; det sade jag i mitt förra inlägg. Jag delar den synen med ministern. Men jag drar en annan slutsats. Det finns studier som är gjorda på andra håll. Jag har till exempel här ett uttalande från The Australian Drug Foundation där man utfärdar en public warning. Tony Robinson, Minister for Consumer Affairs, säger att det kan finnas en stor risk med att intoxikera sig med detta utifrån en konsumentsynpunkt.

Det finns också en studie som är gjord i USA av Mary Claire O'Brien där man ser att det finns tydligare kopplingar. De som kombinerar alkohol och energidrycker skadar sig mycket mer. De åker oftare med en förare som är alkohelpåverkad etcetera. Det finns alltså andra studier.

Jag tycker att det är positivt att Livsmedelsverket har tagit tag i det här. Men varför lämna de barn i sticket som inte bor på orter där det har skapats opinion? Det finns ingen motsättning mellan att det skapas opinion och att det skapas lagar. Både politiska initiativ och den civila rörelsens initiativ behövs.

Anf. 71 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Jag kan verkligen skriva under på att den civila rörelsens initiativ behövs. Men när man ska ta till ett lagstiftningsinstrument måste man ha en vetenskaplig grund att stå på. Den är inte tillräcklig i dag. Då är det bästa sätt som vi kan arbeta med frågan att vara aktiva opinionsbildare och att samverka med de parter som finns ute i verksamheterna, med föräldrar, med skola, med livsmedelsbranschen och livsmedelshandeln.

Det är inte så att det inte finns några råd i frågan. Livsmedelsverket säger till exempel att energidrycker inte ska användas som törstsläckare, som vätskeersättning eller blandas med alkohol. Det är inte bara vad de säger, utan de har också ett ansvar för att föra ut detta till konsumenterna och informera dem.

Ansvarvilar naturligtvis också på vuxenvärlden gentemot de unga. Vi ska se till att drycken inte konsumeras på ett sätt som kan leda till skada eller ohälsa. Det är allas vårt ansvar att se till detta.

Jag kommer att fortsätta att arbeta vidare gentemot branschen och handeln. Jag ser att det händer mycket där nu, vilket är hoppfulla tecken.

Jag kommer att lyfta upp frågan under kommande dialogforum tillsammans med branschen. Jag tycker att den villighet som branschen har visat att jobba aktivt med frågan i ansvarstagande är positiv.

Vi kan komma långt utan att lagstifta om saker och ting i avvaktan på ett ytterligare kunskapsunderlag. När det kunskapsunderlaget finns har vi en helt annan grund att stå på – om det kommer fram. Men vi står i dag i en situation där man utifrån forskningen inte har kunnat påvisa ett samband mellan ohälsa och energidrycksintag. Då är det detta vi har att spela efter. Det innebär inte att vi är överksamma. Det innebär att vi fortsätter arbetet med frågan.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Propositioner
2009/10:46 till konstitutionsutskottet
2009/10:47 till skatteutskottet
2009/10:54 till näringsutskottet

Skrivelse
2009/10:53 till kulturutskottet

Motioner
2009/10:Ub1 till utbildningsutskottet
2009/10:Fi3 till finansutskottet
2009/10:Sf3, Sf4 och Sf5 till socialförsäkringsutskottet
2009/10:T3 till trafikutskottet
2009/10:Sk3 till skatteutskottet
2009/10:K2 till konstitutionsutskottet

5 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter
Näringsutskottets betänkanden 2009/10:NU6 och NU5
Finansutskottets betänkande 2009/10:FiU8
Trafikutskottets betänkande 2009/10:TU3
Socialutskottets betänkande 2009/10:SoU4
Skatteutskottets betänkande 2009/10:SkU2
Kulturutskottets betänkande 2009/10:KrU2
Miljö- och jordbruksutskottets betänkanden 2009/10:MJU3, MJU5–
MJU7 och MJU9
Utrikesutskottets betänkanden 2009/10:UU6 och UU7

6 § Kammaren åtskildes kl. 14.55.

Prot. 2009/10:22
3 november

Förhandlingarna leddes av förste vice talmannen.

Vid protokollet

PER PERSSON

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Information från regeringen om Europeiska rådets möte

den 29 och 30 oktober.....	1
Anf. 1 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	1
Anf. 2 SUSANNE EBERSTEIN (s).....	4
Anf. 3 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	4
Anf. 4 SUSANNE EBERSTEIN (s).....	5
Anf. 5 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	5
Anf. 6 ANNA KINBERG BATRA (m)	5
Anf. 7 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	6
Anf. 8 ANNA KINBERG BATRA (m)	6
Anf. 9 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	7
Anf. 10 STAFFAN DANIELSSON (c)	7
Anf. 11 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	8
Anf. 12 STAFFAN DANIELSSON (c)	9
Anf. 13 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	9
Anf. 14 KARIN GRANBOM ELLISON (fp)	9
Anf. 15 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	10
Anf. 16 KARIN GRANBOM ELLISON (fp)	10
Anf. 17 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	11
Anf. 18 HOLGER GUSTAFSSON (kd)	11
Anf. 19 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	11
Anf. 20 HOLGER GUSTAFSSON (kd)	12
Anf. 21 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	12
Anf. 22 TORBJÖRN BJÖRLUND (v).....	12
Anf. 23 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	12
Anf. 24 TORBJÖRN BJÖRLUND (v).....	13
Anf. 25 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	13
Anf. 26 PER BOLUND (mp)	13
Anf. 27 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	13
Anf. 28 PER BOLUND (mp)	14
Anf. 29 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	14
Anf. 30 MONICA GREEN (s)	14
Anf. 31 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	14
Anf. 32 MONICA GREEN (s)	15
Anf. 33 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	15
Anf. 34 SOFIA ARKELSTEN (m)	15
Anf. 35 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	16
Anf. 36 SOFIA ARKELSTEN (m)	17
Anf. 37 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	17
Anf. 38 JOHAN LINANDER (c).....	17
Anf. 39 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	18
Anf. 40 JOHAN LINANDER (c).....	18
Anf. 41 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	18
Anf. 42 CHRISTER WINBÄCK (fp)	19
Anf. 43 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	19
Anf. 44 CHRISTER WINBÄCK (fp)	20

Anf. 45 IRENE OSKARSSON (kd).....	20	Prot. 2009/10:22
Anf. 46 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	20	3 november
Anf. 47 IRENE OSKARSSON (kd).....	21	
Anf. 48 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	21	
Anf. 49 MAX ANDERSSON (mp).....	21	
Anf. 50 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	22	
Anf. 51 MAX ANDERSSON (mp).....	22	
Anf. 52 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	23	
Anf. 53 CARINA OHLSSON (s).....	23	
Anf. 54 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	24	
Anf. 55 CARINA OHLSSON (s).....	24	
Anf. 56 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	25	
Anf. 57 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m)	25	
Anf. 58 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	25	
Anf. 59 BÖRJE VESTLUND (s)	26	
Anf. 60 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	26	
Anf. 61 BÖRJE VESTLUND (s)	27	
Anf. 62 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	27	
2 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation	27	
3 § Svar på interpellation 2009/10:27 om åtgärder mot energidrycker	28	
Anf. 63 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	28	
Anf. 64 GUNVOR G ERICSON (mp)	29	
Anf. 65 FINN BENGTSSON (m)	30	
Anf. 66 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	31	
Anf. 67 GUNVOR G ERICSON (mp)	32	
Anf. 68 FINN BENGTSSON (m)	33	
Anf. 69 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	34	
Anf. 70 GUNVOR G ERICSON (mp)	35	
Anf. 71 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	35	
4 § Hänvisning av ärenden till utskott	36	
5 § Förnyad bordläggning.....	36	
6 § Kammaren åtskildes kl. 14.55.....	37	

